

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserszrom Sándor**
Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-5 Dollár.

A genfi kisebbségi kongresszuson nem vettek részt a zsidó kisebbségek

Genf. Hétfőn és kedden tartották meg Genfben a XI. kisebbségi konferenciát negyven delegátus jelenlétében. A kongresszust dr. Wilfan nyitotta meg, az egykori olasz képviselő, aki a szlovénokat képviselte annak idején. A kongresszus főprogramjai voltak: a kisebbségek helyzete a szuverén államok keretein belül. A helységnevek szabad megválasztása, a kisebbségek jelenlegi helyzete és a hágai legfelsőbb bíróság aktiválása.

Dr. Wilfan arról beszélt, hogy két év óta a zsidóság nem vesz részt a kisebbségi konferencián. (Tudvalevő, hogy az 1933-ban megtartott kisebbségi kongresszuson a zsidók kivonultak, mert a német kisebbségek sértő magatartást tanúsítottak.) Bejelentette, hogy tárgyalások folynak az irányban, hogy a zsidó kisebbségek ismét részt vegyenek a konferencia tárgyalásain. A kongresszus szívesen veszi ha megszűnnek az akadályok, amelyek eddig visszatartották a zsidó kisebbségeket a kongresszuson való részvételtől. A zsidó csoportoknak tudomásul kell venni a kongresszusnak a

alapvető feltételét, hogy a plénum előtt nem tárgyalhatók az egyes országok kisebbségeinek sérelmei.

Végül a kongresszus a Népszövetséggel kapcsolatban a következő határozatot hozta:

„A genfi XI. kisebbségi kongresszuson megállapították, hogy a kisebbségek elnyomása a különböző európai országokban tovább tart. A Népszövetség semmit sem tett az elnyomás enyhítése érdekében, ezért az folyton csak fokozódott, amelyben tehát a Népszövetség is hibás. A kongresszus ismételtén felemeli tiltakozó szavát, eme közönyösség ellen és figyelmezteti az arra illetékeseket, hogy súlyos és kellemetlen következményei lesznek ennek a nemtörődömségnek, mindenütt, ahol különböző népek élnek együtt, mint többségi és kisebbségi népek. Ezek a veszélyek csak úgy kerülhetők el, ha legalább azokat a kisebbségvédő intézkedéseket megteszik az egyes országok, amelyekre nemzetközileg kötelezve vannak.”

Négy zsidó képviselőt választottak a lengyel sejmbe

Vasárnap zajlottak le a lengyel képviselőválasztások. A tizenhat milliót kitevő választásra jogosult közül csupán 46,5 százalék szavazott. 184 kormányparti képviselőt választottak meg, 19 ukránt, 4

zsidót és 1 orosz. A választások a legnagyobb rendben zajlottak le. A három és fél milliónyi lengyel zsidóság a négy képviselővel igen minimális képviselőlethez jutott.

Véget ért a luzerni kongresszus

A németországi zsidóüldözés megbélyegzésének jegyében ért véget a cionista kongresszus

Weizmann Chaim lett a cionista világszervezet elnöke

Luzern. Két hétig tartott a luzerni cionista világszervezet kongresszusa, amely mindvégig megőrizte méltóságát és a pártok békés együttműködésének és engedékenységének jegyében folyt le. A kongresszus keddről szerdára virradó éjjel 12 órakor ért véget. Az utolsó ülésen a kongresszus erélyesen tiltakozott a németországi zsidóüldözések ellen. A kongresszus leszögezi, hogy a mai német rendszer megsemmisíti a németországi zsidóság anyagi és erkölcsi létét. Tiltakozik a fajteória ellen, amely ellenben áll az igazsággal és erkölccsel. Végül állást foglal a népekhez, hogy védjék meg a jogegyenlőség elveit.

Ezután választották meg az Executi-

vet, amely meglepetéseket hozott. A cionista szervezet elnökévé dr. Chaim Weizmannt választották meg. Nahum Szokolow a világszervezet díszelnöke lett, ezenkívül a Keren Hajeszod elnöke. A munkásfrakció részéről: Ben Gurion, Mose Shertok és Elieser Caplan kerültek be az executiveba, míg a Klal A. részéről: Jichak Grünbaum, prof. Brodetzki, Klal B: dr. Rottstreich, Mizrach, Ray Fischmann.

Élénk feltűnést keltett, hogy Ray Fischmann, aki intranzingens jobboldali mizachi politikus, aktív szerepet vállal a baloldali többségű Executiveban. E kérdésre egyébként rövidesen visszatérünk.

Közös szervezet négy ország ortodoxiájának

Külföldi zsidó lapok, főleg csehszlovákiaiak, több ízben foglalkoztak már a gondolatokkal, és mert egészségesnek látszik, mert hasznalhajtó lehet a vallásos zsidóság további életútjának zavartalan menetére, mi is azok közé állunk, akik az eszmét hathatósan propagálni fogják.

Arról van szó, hogy nemcsak az erdélyi ortodoxiának, hanem a csehszlovákiaiaknak, meg a jugoszláviaiaknak is, súlyos és életbevágó problémái vannak. Szintúgy komoly kérdéseket igyekezett nyugvópontra juttatni a magyarországi ortodoxia Központi Irodája is, a legutóbbi százasbizottsági ülésen, ahol a régi szervezeti szabályzatot dolgozták át, a mai időknek megfelelő módosításokkal. Ott különböző országbeli irodáról van szó és mert az ezekhez tartozó ortodox zsidóságoknak számos azonos tendenciájú problémái vannak és mert mentalitásbeli különbözőségek ezek között a zsidók között alig van. Údvös volna, ha megalkodhatnánk az országközi permanens bizottságot, amely együttesen tanácskozná meg azokat a fontos kérdéseket, amelyek az egyes országok határain túlmennek és közös megoldásra várnak.

Természetesen először ezt hivatalos helyről kellene kezdeményezni, de mert érthető okokból egyik országbeli hivatalos szerv sem akarja a kezdeményezés ódiumát bizonyos okok miatt vállalni, a sajtónak kell előszörban mindenhol ezt az eszmét felvetni, népszerűsíteni, hogy azután a hivatalos körök felkapják és tovább propagálják.

Mit várunk ettől az országközi összefogástól? Amint a közvélemény is tudja, vannak Irodák, amelyek az impérium változás óta a legsúlyosabb válságok egész során mentek át. Áll ez főképpen az erdélyi orth. Irodára, amelyben ugymondhatni két világnézet ütközik állandóan össze. Amikor a magyarországi Iroda kimondta annak idején a kettéválást és megalkotta az ortodoxia új összefogó szervét, a Központi Irodát, akkor ott a hamisítatlan áskénáz vallásos mentalitás győzött és a chassidizmus képviselői numerikusan is a kisebbséget alkották. A békeszerződések folytán a határok új alakultak hogy Erdélyben, főleg az északi megyék bekapcsolódása folytán, a chassidizmus (nem az igazi, hanem az ugynevezett erőszakos, ál-chassidizmus) annyira rányomta bélyegét és akarátát az erdélyi Irodára, hogy azóta tervszerű építő munka csaknem lehetetlenne vált. Súlyos kihatással van az erdélyi ortodox zsidóságra az a körülmény is, hogy sok áskénáz vezető férfi — a vizsalyi elkerülendő — félreállott és viszont sok áskénáz mentalitású zsidó is, a millánerek közé állott, a konjunktúra szárnyaira bízva magukat, egy szerűen háttáfordítottak az általuk képviselt irányzatnak és támaszai lettek ennek az ál-chassid frontnak.

Szlovákiában enyhébb a helyzet mert ott a bratislavai mentalitás és a hozzá hasonl.

ló hitközségek erején megtört azok offenzív támadása, akik szintén a régi ideológia megmésztésén dolgoztak volna. A pod-ruszi zsidóság pedig, amely mindenkor közelebb állt a chassid mentalitáshoz, amelyet Budapest, Bratislava, vagy Oradea nem reprezentáltak a múltban, megalkotta nemrégiben a maga önálló szervét, a pod-ruszi Központi Irodát.

A jugoszláviai orth. zsidóság Irodája, tekintettel az orth. zsidóság kis számára, amely a Bácskában és a régi Vajdaságban él, elég konszolidált viszonyokat mutat. Végül a budapesti mondhatnánk anya-Iroda, ma a békesség és megértés jegyében dolgozik és most is legnagyobb és legméltóbb reprezentánsa annak az eszmének, amelyet atyáink oly szívós energiával kiharcoltak és annak idején elültettek.

Csak üdvös és hasznos eredménye volna annak, ha ezek a különböző Irodák megalakulnának közös bizottságuk, amely mintegy „orthodox Népszövetség” örködne és gondoskodna arról, hogy ne fajúljanak el a nézeteltérések még jobban a vallásos zsidóság körén belül. Üdvös és hasznos volna, mert egy ilyen összefogás biztosítaná az egyes orth. Irodák tekintélyének megővését betelepítés és kiélezés egyaránt. A felmerülő és — sajnos — elkerülhetetlen nézeteltérések könnyebben volnának applanálhatók, már csak

azért is, mert egy ilyen abszolút tekintélyekből álló szerv, a maga pártatlanságát feltétel nélkül meg tudná őrizni és például egy erdélyi viszályban mennyivel könnyebben tudna békítően hatni egy közvetlenül nem érdekelt rabbitanás, vagy egy állandó esetleg ad-hoc közület.

Mi is, lapunk egész apparátusa az eszme-propagálásának szolgálatában áll. Nem kaptunk sehonnán semminemű felszólítást erre, de nem is arrogálunk magunknak semmi elismerést, amiért ezt az életrevaló eszmét felvetjük az erdélyi, csehszlovákiai, jugoszláviai zsidó közvélemény előtt.

Álljanak elő, akik hivatottnak érzik magukat arra, hogy helyzeti energiájuknál fogva élére állhatnak ennek a megmozdulásnak. Nem kell sok vita, mert aki az eszmét egészségesnek találja, annak csak a módokon kellene tanakodni, hogy milyen formán lehetne ezt a kérdést dülőre vinni.

Szívesen vennénk, ha hitközségi vezetőemberek, az Irodák exponensei megszólalnának ebben az ügyben, mi bizonyosak vagyunk abban, hogy egy rendkívül üdvös és hasznos intézményt valósítanának meg ezek az országközi bizottsággal, amely őrhelye, nyugalmának biztosítója volna, a vallásos zsidóságnak. Induljon meg mielőbb a nézetkicsérélések akciója ebben a nagyhorderejű ügyben.

Lezajlott az erdélyrészi mizrachi-ifjuság hatodik konferenciája

Vasárnap délelőtt nyitották meg ünnepi külsőségek között a cluji unitárius kollegium disztermében a Mizrachí ifjuság hatodik erdélyrészi konferenciáját. A gyűlésre Erdély minden részéből jöttek a delegátusok, közel háromszázan, túlnyomórészt fiatalok. Csupa lelkes arcu fiú és leány, a terem színiültig megtelt velük és a karzatok is zsufolva voltak érdeklődőkkel.

A konferenciát Juszt Mose (Oradea), a Brit Hanoar Hamizrachi elnöke nyitotta meg héberül, majd jiddis nyelven beszélt a zsidó egységről, amely a krakkói mizrachi világkonferencia és a luzerni kongresszus után kialakult. Méltatta az „achdut” történeti jelentőségét és rámutatott Kuk palesztinai nagyrabbi nemes példájára, aki mindig hangoztatta, hogy zsidó célokat nem a széjjelszakadás hozza közelebb a megvalósulás felé, mint inkább az együttműködés. Köszönti a konferenciát, amelynek munkája kell, hogy kialakítsa az ifjuság lelkiületét, nemcsak a chaluciot irányában, hanem arra is, hogy irányelveket adjon egy áldozatkész és hagyományhű zsidó polgárság nevelésére. A lelke mélyéig meghatja őt az új Poel Hadati munkája és kulturája.

A régi mizrachisták.

Mittelmann Jakab (Oradea), Avraham Jicchok Kuk nagyrabbi elvesztése fölött mondt megindító szavakat. Idézi a taimudnak azt a mondását, hogy a nagyok vesztesége után mindig újabb nagyok születnek. Meghalt rabbi Akiba és megszületett rabbi Hakkados. Meghalt ez a szent és megszületett Ráv Bizonyára büncünk miatt ért bennünket ez a nagy csapás. Nincs, aki ebben a generációban pótolhatja a nagy férfiu.

Weinberger Nándorné a timisoarai és cluji Wizo, mint párt- és politikamentes cionista közület nevében üdvözölte a konferenciát. Felhívja a mizrachi anyákat, hogy neveljék leánykáikba a cioni szellemet. A Barisszia nevében Adler Hubert tartott héber beszédet.

Jámbor Ferenc az Erec Jiszráel Haovedet nevében üdvözli azokat, akik a munkában látják az országépítést és akiknek a számára a vallás lelki kiélési formájuk nem pedig politikumi és elnyomó eszköz. Dr. Weisz Jenő az E. Zs. N. Sz. helyicsoportjának nevében beszélt a feladatokról, amelyek a vallásos zsidó ifjuságra hárulnak.

Florenthal Ábrahám a Noár Hacioni képviselőjében üdvözölte a konferenciát. Most jött — ugymond — Luzernből, ahol megteremtődött a nagy koalíció Weizmannal az élen. Ez egyben új korszakot jelent a zsidóság történelmében.

A nagy halott tisztelete.

Ráth Efráim (Jeruzsálem) megrendítő hatású gyászbeszédet tartott Avraham Jichak Kuk nagyrabbi elvesztése felett. Mindnyájunkat gyermekeként szeretett nem is esőda, ha ő volt a régiek közül az, aki az ifjuságra a legnagyobb hatást gyakorolta. Nagy böles, szellemi vezér volt, akinél senki jobban át nem tudta érezni a chalucitörkévéseket és a chalucitörkévet. Nyolc napja mindössze, hogy eltávozott közülnk a szent férfi, akinek utolsó üzenete az volt a kongresszushoz, hogy ne feledje sohasem Jeruzsálem kettősségét. Van egy felső Jeruzsálem és van egy alanti Jeruzsálem. A felső a zsidó népléleket jelenti és az alsó, amely a zsidók fizikai életének szimbóluma. A két Jeruzsálemet egyé kell forrasztanunk magunkban. Elparentálta továbbá a Jeruzsálembe költözött és ott elhunyt oradeai Selzer Józsefet, a kiűnő Mayer Widdér chalucot, a hűséges régi mizrachit, Viso községének elnökét: Pinchasz Pollákot. Ezután Zimmermann delegátus (Resita) Kel mole rachamimot énekelt, ami mély hatást keltett.

Koffler Mose (Sighet) ezután a vallásos zsidóság áldozatkésztségéről beszélt. „Noblesse oblige” az előkelőség közelez — mondotta — és mi, akik a Tóra előkelői vagyunk tartozunk a zsidó újjáépítésben első helyre törekedni.

Grünberg beszél.

Grünberg (Tel-Aviv) a palesztinai Merkaz Olami képviselője a luzerni egységről beszélt, amely logikus következménye volt annak a küzdelemnek, amelyet évek óta vívott a mizrachi a vallásért. Eszményiségünk, népiségünk tartozéka a vallás, természetes volt, hogy törekvéseink érvényesültek. Lendülettel szavakkal dicsőítette a „sabbos” szépségét, szociális és erkölcsnemesítő fontosságát. „A nyugalom és szentség napját” nem engedhetjük lábba tiporni. A „kasrusz” ügyét is a Tóra szellemében kell rendezhünk. Nem járja, hogy a kóser hus drágasága miatt olesón odadobjuk az elveket.

Ezután felolvasták a királyhoz intézett



30
ÉVES

HÖLGYEK

Ápolja és őrizze arcának szépségét.
Még nem késő!

Friss arcszín legbiztosabb jele a fiatalságnak. Egy nő lenet 40 éves, vagy több is, de ha megőrzi arcának simaságát, hamvaságát, mindig fiatalnak fog látszani és vonzóerővel fog bírni.

A gondos ápolás szépíti!

Szabály: Estenként massa arcát a LETON szappan krémszerű hobzával. E gyengéden ható krémés habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész: Másnap reggel friss, bársonyosan üde arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arcot, többet ér mint bármilyen kura; különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza.

LETON
SZAPPAN



Beszerezhető 22 leierért minden gyógyszerárban, illatszertárban és drogeriában.

hódoló távirat szövegét, amit a közönség állva hallgatott végig. Ezután a cluji angol konzul és a testvéri testületek és magánosok üdvözölő irásait olvasták fel. Beckné (Oradea) a Mizrachí Nők Egyesületének nevében köszöntötte még a konferenciát, amely megnyitó ülését a Hatikva elénekklésével lelkes hangulatban zárta.

Naponta tanuljunk Talmudot.

A délutáni ülésen Izrael Albert, a Ceiré Mizrachí executívájának elnöke referált a szervezet elmúlt évi munkájáról. Majd vita következett, amelyhez Koffler Mose delegátus szolt hozzá érdemben. Kifejtette, hogy a vallásosság kimélyítése kell hogy elsődrendű programmatikus követelése legyen a mizrachi ifjuságnak. Követel sokkal mélyrehatóbb szellemi munkát, mint az eddigi. Mindenki, aki tagja a Ceiré Mizrachinak kell hogy naponta tanulja a Talmudot, hogy ennek a szel leme hassa át minden életnyilvánulását. Kép telenségnek tartja az olyan törekvéseket, amelyek össze akarnak egyeztetni a Tórával a marxizmussal. Egy talmudi mondást idéz („Tovel voserec böjado”).

Majrovits (Dej) azt állítja, hogy a szellemi életben ilyen összeegyeztetés lehetséges és erre volt is példa abban a korban, amikor a legkomolyabb törekvések történtek a Bibliának a természettudománnyal való összhangbáhozására. Szónoknak ez a kijelentése nagy vihart idézett elő.

Juszt Mose elnök védelmére kelt Kofflernek, amit a konferencia nagy többsége helyesel. A vitához hozzászolt Grünberg a palesztinai kiküldött is, aki hangsúlyozta, hogy napjainkban az ideológiai vonatkozásokban is inkább békére törekedjünk, semmint széjjelvonásra. Ezzel be is zárult a konferencia eszmei vonatkozású vitája. Ezután a szervezeti jelentést hallgatták meg, amelyhez a Bné Akiba cluji vezetői szoltak hozzá és élénken bírálták a központ működését. A szónokok a központ munkájának a védelmére kelték. A vezetőségnek megadták a felmentvényt.

Hétfőn a kormány által elfogadott alapszabályokat olvasták fel. Néhány hozzászólás után az alapszabályokat változatlanul elfogadták. A hétfői nap délután főleg a permanens és egyéb bizottságok munkájával tel el.

HETI GLOSSZÁK

A Keren Hajjesod viseli a tréfli „edénykicserélés“ költségeit

Irtunk már arról korábban, hogy a Mizrahi és a palesztinai munkásság között a luzerni kongresszuson, megállapodás jött létre a munkáskonyhák kárusza szempontjából is. Megállapodtak abban is, hogy az edényeket is kicserélik, mivel az eddigiek, hogy finoman fejezzük ki magunkat, „nem egészen“ voltak kóserek. Felmerült az a kérdés is természetesen, hogy ki viselje ezeknek az edénykicseréléseknek költségeit. Nem ismerjük a vitát erre vonatkozólag részleteiben, de valószínű, hogy egyik frakció a másikra akarta rásózni ezeket a kiadásokat. A Mizrahi valószínűleg azt mondta, hogy a munkásság fizessen, mert ők „tréflizték“ be az edényeket, viszont a munkások ragaszkodtak ahhoz, hogy mivel ez a mizrachisták kivánsága, övék legyen a költségviselés dicsősége.

Nem ismerjük részleteiben az erre vonatkozó vitát, de az eredményt annál inkább. Amikor a vita a leghevesebb volt, amikor ilyen bagatell kérdésen mulhatt egy nagy horderejű kérdés megoldása, akkor felállott a „Keren Hajjesod“ képviselője és így szólott:

— Fizetek! — Ne nézzenek úgy reám az urak, igenis fizetek. Fizetem annak költségeit, hogy tizeznyi zsidó ember ezentúl ne tréfó edényből egye meg a napi főztjét. Fizetek! kiáltotta a „Keren Hajjesod“ képviselője, fizetem az új edények beszerzésének költségeit, habár a gyűjtött pénzt kolonizációs célokra szereztük a világ minden részében.

— Fizetek! — mondotta az „Ujjáépítési Alap“ jelenlevő reprezentánsa, mert azt szeretném, hogy ezáltal dokumentáltsák az, hogy mi, cionisták és zsidó országépítők, nem csupán arra vagyunk tekintettel, hogy még egynehány hold földdel több legyen nemzeti tulajdon, nem csak azt nézzük, hogy még egy kórházterem, vagy még egy mezőgazdasági épület álljon az ősi földön, hanem a lelki kolonizáció élharcosa is vagyunk és akarunk lenni.

Igen, veszünk új kondérokot és új mérőkanalakat, új evőeszközöket és eldobjuk a régit, pedig nem is rosszak még, csak

Kisvárosi élmény Hitlerországban...

Vajon élnek-e itt zsidók?... ez a kérdés előtérbe gondolatainkban amikor a szemlélyvonat egy percre megáll a német kisváros kicsiny állomásán. Kiszállunk. Egy véletlen folytán jutunk ebbe az idillikus, csendes mecklenburgi városkába. Lassan sétálunk a városka felé a csörgedező patak mentén, a városka piactere felé. Nagyrítán emberekkel is találkozunk. Az ittlakók az idegent kíváncsian, vagy egykedvűen megnézik. Némelyek köszönnek is. Vajon élnek-e itt zsidók? Vagy éltek-e itt egykor? Ismét felmerül bennünk ez a kérdés, amely teljesen uralja gondolatainkat. Tudni szeretnénk, hogy a jutottak ezek a szerencsétlenek, akiket a réglakott helyről elkergettek, hogy eltűnjenek a nagyvárosok tömkelegében, hogy az elhagyatottság érzetét megszüntessék, hogy ezzel talán enyhítsék magányukat, ebben az emberi érzékletlen zürzavarban...

Hirtelen szemünk elé tűnik egy cégtábla: *Kaufhaus J. Nathanson*. Gegründet 1850. Örömmel és hitetlenkedve nézzük a cégtáblát, de azután megkapjuk rögtön a „felvilágosítást“. Inhabe: Erhardt Schmiedelein. Mestorpanunk a bejáratnál, pedig be akar-

Olcsó szövet eladás!

Helyszüke miatt hatalmas áremelkedés dacára régi olcsó áron árusítjuk.

DEUTSCH Posztóáruház

Oradea, Str. Avram Iancu 4.

nem „kóserek“. A mi zsidó konyháinknak amelyeket közpénzek tartanak fenn, kóserek akarjuk tudni. És kóserek is lesznek.

Nem tudjuk, hogy így beszélt-e szórvisszóra a KH. vezetője. Ha így beszélt — akkor jól beszélt és mi erre csak azt választottuk volna, ha ott lettünk volna:

— Jól teszi a „Keren Hajjesod“, hogy az új edények költségeit viseli. Jól teszi elsősorban és legfőképpen a lelkiek miatt, mert mégis csak furcsa volt és majdnem elviselhetetlen, hogy zsidó közpénzen tizezrek nem ettek kósért, egy ujjáépülő zsidó országban. De túl minden lelki megoldáson, azt is mondhatjuk, hogy „racionális“ szempontból sem tették rosszul, akik tették. Mert ezzel újabb tizezrek szimpátiáját nyerték meg, újabb tizezrek pedig újabb százszázalékos hoztak — fontokban. Már pedig ez sem megvetendő eredmény!

A palesztinai munka egyik nagy akadályát háritották el Luzernben. Egyik nagy lelki akadályát. És dicsőség érte a mizrachistáknak, dicsőség érte a megértő munkásságnak és tisztelet és becsülés a „Keren Hajjesod“ megértő vezetőinek. Munkájuk eredménye béke lesz és áldás.

Mit tesznek ezzel szemben a gáluti vallási vezetők?

Amíg Luzernben a „posek“ ilyen fel-emelő határozatokat hoznak és „világnézetekről“ mondanak le a vallás törvényeinek betartása érdekében, addig a mi vezéreink, ami ál-al és főrabbiaink nem tudják maguknak azt a tekintélyt biztosítani, hogy saját portájukon rendet teremtsenek. Ahoz mindenkor és mindenhol volt és van bátorsága a legkisebb kaliberű rabbicskának is, hogy kézlegyintéssel intézze el az országépítés nagy munkáját és történelmi misszióját, mert azt „posimok“ csinálják. Ellenben a maguk portáján — pláne ha az illető jómódu — lehet hitközségi elnök is,

tunk már lépni. Már nem kell semmit sem kérdeznünk, a cégtábla mindent elárul. elmondja egy család történetét. Bizonyára a cégalapító jócsengésű neve még ma is vonzóerővel bír a városkában és környékén. Emlékoszlop ez a tábla, egy régmúlt időnek hirdeti dicsőségét. A zsidó név?... Jajkiáltás és elszálló fiúst!... Vagy talán szimbóluma az igazságnak és a kereskedő hűségnek?

Amikor tovább megyünk, felfedezzük a kisvárosi idillnek egy másik jellemző sajátosságát. Megtaláljuk egy valószínűleg rég leltűnt családi láncolatnak utolsó szemét... Egy anyóka ül az alacsony kőlépcsőn, amely üzleti ajtaja előtt a bejáratához vezet.

Itt is van egy cégtábla, alig embermagasságra, mint egy nagy névjegykártya, amely a nevet és foglalkozást jelzi: „Frau Rosa Goldmann Schuhwaren“. Megértően és gyermeki ártatlansággal mosolyog felénk. Utólérhetetlen gráciával és szívvelyes mozdulattal hív be bennünket, hogy házatáját is megmutassa. Ő az utolsó élő zsidó ebben a kisvárosban. Egy sógornője, aki nagyon öreg már, nemrégiben költözött rostoki gyermekeihez. Azután elmeséli Goldmann anyó, édesbor és sütemények találása mellett, száritott almák és avas cipők között, amit tudni szeretnénk:

— Igen, igen, éltek itt egykor zsidók,

lehet minden ami akar. De azért kóser háztartást nem kell vezessen, gyermekeit így nevelheti, ahogy akarja — tehát zsidótlan szellemben is. Ha akarja — és sok akarja — nyitva tarthat szombaton, ha ügyvéd, mehet tárgyalni, írhat szombaton, mindent tehet és mindent ehét — és jámbor-életű, ultravallásos rabbija meg sem mukkanni. Igen, ha egy 18 éves meggondolatlan chaluc tesz, vagy mond valamit, akkor az antiszemita hibájába esik a Palesztina-ellenes rabbi ur. Akkor ebből a lesztina ellenes rabbi ur. Akkor ebből a vonja le, hogy minden ami cionista, negligálandó. De az ő balbatimjai, akik nekü purimkor, meg erev jomkipurkor elküldik az obulusokat, azok tehetnek amit akarnak.

És ezekben a kérdésekben „megértők“, a mi rabbijaink. Megértők Magyarországon és megértők Csehszlovákiában és Romániában és Jugoszláviában is. Viszont most mi kérdezzük: miért nem tartja azt minden egyes főrabbi első és legeminensebb kötelességének, hogy saját portáját seperjen mindenekelőtt? Miért hagyta meg leromlani a tekintélyüket a sok iszural, egymás közötti veszekedéssel és egymás destrualásával? Miért nem érnek arra, hogy saját hiveik beléletét és a zsidó jövőt előnyösen befolyásolják?

Ezért történhetett meg az, hogy Budapestben az orth. Százask bizottság legutóbbi ülésén a szervezeti szabályzat újabb portájának megszövegezésénél kimondották, hogy az elnöknek és legalább 3 vezetőségi tagnak nem szabad nagyon vallástalannak lenni. És a többinek szabad? Hát lehet az, hogy ne mindenki legyen 100 százalékban vallásos, egy ortodox hitközségben. Ugyalászik itt toleránsak tudnak lenni a legextrémabb ortodoxok is. Itt igen. De viszont Palesztinában mindenki „überfromm“ legyen, akkor talán „megbocsájtanak“ nekik...

Jó volna revíziót csinálni a főrabbiainak, ami a hatáskört illeti. Mert folytatnánk még tovább is. Irhatnánk száz oldalakat arról, hogy mit nem tesznek ma

zsidó emberek, gazdagok és szegények, jók és rosszak. Azután elhallgat és mindannyian az áldott régmúlt időkre gondolunk. Az a régi irázis tolu ajkainkra: Hol is vannak már azok?...

A kis üzlet öreg és fáradt asszonya. egy nagy kulcs után nyul, bezárja az üzletajtót — hiszen egymaga látja el az üzletet — és eljön velünk egy közeli kis magaslatra. A ternetőbe jutunk, ahol egy csendes erdő közeli magányához temetkeztek a kisváros zsidói. Szép és új sírkövek mellett ott állnak a mohával belepert régiék és mi megilletődötten járunk generációk elmúlásának emlékei között. Kísérünk még sokakat ismert az itt nyugvók között és csaknem mindenkiről tud még történeteket. Itt nyugszik boldogult férjem és ide mellé kerülök majd én is... Így mondja, egy fáradt és lemondó mosollyal.

Amikor eljövünk a zsinagóga után érdeklődünk. Erre int egy arramenő fiúnak és bucsuzás közben és mecklenburgi dialektusban mondja a fiúnak: Mutasd meg az uraknak, hogy merre menjenek a városi gőzfürdő felé... Tudjuk már, amit tudni akartunk... Lassan a vasútállomás felé megyünk ismét. Fájdó szívvel, mert emberi szomorú sorsok végzetét láttuk és átsuhogott rajtunk a zsidó végzet halálszava...

Nemcsak a ruha a fontos,
hanem a frizura is. Mossa
haját Ön is mint barátnője
BOMBIN - SHAMPONNAL

Kapható: Gyógyszertárakban,
Drogeriákban, Illatszertárakban

Minden szép
fejre



a mi lelki-pásztoraink, ami elsőrendű kötelességük volna. Így nem törődnek eleget az iskolakérdéssel. A legprononszirozottabb ortodoxok — főleg a nagyvárosokban — gyermekeiket nem zsidó, sőt antiszemita iskolákba járatják. Az apácarendek tízezreket kapnak ortodox szülőktől, akik más-kor a százasokat sajnálták a zsidó elemektől. És miért nem állanak fel a mi rabbijaink ezt ostromozni? Miért nem hatnak oda templomi szónoklatokkal, sőt embertől-emberre való meggyőzéssel, hogy nem ez az út az, amely az új zsidó generáció útja? Mi hiába akarnánk is asszimilálódni, akkor sem tudunk és nem is hagynak bennünket.

Azt hiszi a gadag ortodox zsidó, hogyha leánya a Notre-Dame de Sion rendné? vagy másutt perfektül fog franciául tudni, akkor már boldog lesz? Hej, de sok gyermek sirtja keservesen ezt a „vornám” nevelést, amikor az életbe kikerül. Meg a fiúk is, akik csak a zsidótlant keresték, az apa félreértett, félintelligens jóvoltából. Miért nem áll akkor oda mellé az intelligens rabbi, hogy rámutasson arra, hogy a zsidótlanság még nem passpartout az élet minden megnyilvánulásában, viszont a válás tisztelete még nem jogfeladás az élet szépségeivel szemben.

Rabbik, rabbi urak, hol vagytok? Szemetek sokszor messzire révedezik és a nagy hegyeket látjuk csupán de kis szemétdombokat, amelyek házatok előtt élte-lenkedik, nem veszitek észre. Nem tudjátok, vagy nem akarjátok? Mindkettő kárhoztandó. Nyúljatok bele erélyesen a közeli kérdések dzsungeljébe és teremtsétek rendet!

A deji saktert az oradeai hitközség fel akarja venni... de Dej nem engedi

Nem nagy esemény, de olyan csavarintós, hogy jellemzésül megérdemli, hogy foglalkozzunk vele. Oradea ortodox hitközségére ráirt egy ukázt a satui caddik. Fel kell venni a deji saktert — váradi sakternek. Miért éppen a dejt? Micsoda kegyeltje ez a metsző a sorsnak és Teitelbaum fő-

rabbinak, hogy éppen őt akarja? Erre két válasz van. Az egyik: a deji szóbanforgó sakter legodaadóbb hive a satumarei fő-rabbinak. Nem száz hanem 150 százalékban rajong érte. Már pedig kell egy ilyen rajongó alattvaló egy nagy hitközségben. mert mit lehessen tudni, mikor kerülhet a sor arra, hogy az erdélyi zsidó élet korlátlan führerje kiadja az ukázt, hogy csak az a sechita koser Oradeán, amelyet az a sakterje vág. Minden vitának és veszekedésnek kiindulópontja: a vágás. Hus kell a népnek és ennél a pontnál legérzékenyebb a zsidó közélet. Ebbe a sakter-kérdésben nem szólhat nagyon bele laikus, itt lehet korlátlanul diszponálni és iszurokat kimondani. Kell tehát egy ilyen „fegyver”, amit mindég ki lehet lőni. Ez a deji sakter lenne az a trójai faló, amelyből az ellenséges csapatok mindenkor bevéhetik az ostromlott várat. Az ukáz olyan szigorú volt, hogy amikor a deji metsző tárgyalni kezdett feltételének módoszatairól és anyagi pontjairól, akkor hatalmas fizetést igényelt, minden gyereke után 20.000 leit (van vagy 11), ha lányok férjhezmennek, nagy összegű hozományt és ami a legfontosabb pont, soha semmilyen körülmények között nem bocsájtatható el, dintórához nem kell soha menjen és ha 120 év múlva meghal, özvegye 100 százalékos nyugdíjat kap. Mindent, ami szemnek szájának kedves, meg kell kapja a satui caddik kedvence.

De ez csak az egyik cél, hogy legyen Oradeán egy ilyen exponens, akinek vágókése mindenkor megoldhatja a veszekedések gordiusi csomóját. Az érem másik oldala szintén nem érdektelen.

Ezen a bizonyos deji sakteren áll vagy bukik a deji hitközség egysége. Ez az ember nem egyéniségével, sem békés természetével fogja össze a disszidenseket, hanem amíg ő ott van, a satmari főrabbi

nem tilthatja le a vágást, nem ászeroihat, hiszen legjobb embere végzi a fontos sakteri teendőket. Amíg ő ott lesz, addig nem lesz „teilung”. Viszont éppen ezért akarja a satumarei főrabbi őt onnan kibillenteni. Ezzel szemben a deji főrabbi, aki tudja mi történik a kulisszák mögött és tudatában van annak, hogy a sakter eltávolítását milyen céllal fozszirozzák, minden lehetőt elkövet, hogy a sakter maradjon. Már több ízben emeltette fizetését, mindent megadnak, amit kíván mert tudják, hogy miért akarják elmenetelét — éppen a sakter legjobb akarói.

Így láthatjuk tehát, hogy milyen változást idézhet elő ennek az egy embernek a helyváltoztatása.

Dejen a sakter eltávózása megindítja a kettéválási folyamatot, mert bármilyen jámbor ember is legyen az új sakter, az egészen bizonyosan „ászeroi” lesz Satumare részéről a kettéválás érdekében.

Oradea, ha jön a sakter, ő lesz az a fix pont, ahonnan Archimedes módjára ki lehet fordítani sarkából a világot.

Poroadumo esete. Dejen: metahér temeim, Oradeán: metame tehajrim. Oradeán vele lesz egy biztos „kése” a satumarei főrabbinak, amellyel akkor vágja el renintensek nyakát (képletesen), amikor akarja. Dejen pedig ha akarja nem lesz „kóser hus”. Így uralkodik egész Erdélyben emberek élete és állatok halála felett Teitelbaum Joel satumarei főrabbi...

Orthodox תורה מופלג וייש kézzel hitoktató és hitk. jegyző állást keres szerény gé n el azonnali belépésre. בעל כוונה funkciót is vállal! Weisz Lázár Luduş jud Turda

**Raktárunkon levő
siremlékek**
minden elogadható áron eladók
VEISZLOVITS I.

IADEA, Bulv. Regele Ferdinand 13. az udvarban

Nézzé át garaerobját!

Oszli ruháit,
kabátját máris

tiszti tassa ki és festesse át

Dégő ruhafestő cégnél

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

Oradea, Piața Regina Maria 2. Telefon 2-17.

Rabbi a lengyel királyok trónján

Varsóban ülést tart a lengyel köztársaság szenátusa. Pénteken korán reggel kezdődött az ülés, de a déli órákban még oly hevesek, oly izgalmasak a tárgyalások, hogy a tanácskozások végét alig lehet előre látni. De be kell azokat a nap folyamán fejezni. Holnap kezdődik a költségvetés tárgyalása és előzetesen meg kell egyezni, bármily nehézségekkel járjon is ez az elágazó pártok és csoportok között. Ami a németnek tetszik, az ellen az ukrán tesz kifogásokat. Külön kívánsága van a fehér-oroszoknak, megint mások a zsidók szempontjai. De valamennyien egyformán polgárai a lengyel államnak, mind egyik elküldte a maga képviselőjét a szenátusba, mindannyian vitatkoznak, hevílnek, keresik a maguk jogát és szempontjaikat. Hosszu, végnélküli, temperamentumos beszédekben fejtegetik. Közbeiktatásokkal, szócsatákkal, személyes támadásokkal kell megküzdeniük a szónokoknak, de a pártok meg kívánják, hogy értük kardoskodjanak, tüzeljenek és csatázzanak. A vilnai rabbi Rubinstein tudja, hogy mit várnak tőle a zsidók, akik őt ideküldték. Ép ezért egy óra hosszat ott áll a régi lengyel királyi kastély koroná-

zasi termében és beszél Lengyelország zsidóságáról, az ő nyomoruságukról. Szót emel értük és tüzel az ellenségeik ellen. Ajkáról ömlik a szó, folyik a beszéd, mely mind nagyobb izgalomba sodorta. Könnyek, sóhajok, az elkéseredés kiáltása kívánczik ki belőle. A beszéd mind hangosabb és mind hosszabb lesz. Közben pedig alábukott a nap, beköszöntött a szombat.

Talán a betegség, vagy általános gyengeség az oka, talán csak pillanatnyi rosszullétről van szó: a vilnai rabbi hirtelen levegő után kapkod és végigzuhan a pádsoron. Az egyik képviselő, aki orvos, odasiet hozzá. Rosszullét — állapítja meg az orvos.

Rögtön autóért rohannak, hogy szállóbeli lakására vigyék a rabbit. De a hosszúságú szenátor tiltakozik: „Beköszöntött a szombat” — mondja. Itt kell maradnom.

... De éjszakán keresztül?! De hiszen ez lehetetlen! Az egész épületben egyetlen alvási alkalmatosság sincs, rabbi ur. Arról pedig, hogy a saját lábán távozhassék szó sem lehet.

Utazni pedig nem fogok — felelte a pap. A környezetben teljes tanácsalanság uralkodik. A kapushoz, az öreg rokkanthoz nem lehet beszállásolni a rabbit. De az ülés sem lehet őt magárahagyni. Ágy pedig

az egész házban sehol sincsen. Az idő pedig folyton mulik.

Ekkor Simonsky, a fehér oroszok képviselője hirtelen megpillantja a régi fogadóteremben a néhai lengyel király, Jan Sobiesky történelmi ágyát. Örömmel ujságolja ezt a felfedezést kollegáinak, akik tanácsalant állnak a rabbi körül.

1683 óta, mióta a király meghalt, senki sem használta ezt az ágyat. Most a vilnai rabbi fekszik benne, körülötte pedig ott állnak a lengyel köztársaság szenátorai.

Másnap reggel, amikor Varsó lakossága megtudta az eseményeket, a tanítványok el-sietnek a kastélyba, hogy a pap körül együtt legyen a minjan. A magas, pompás székeken kis, hajlott zsidók ülnek és ájtatosan hallgatják a rabbit, aki Jan király trónusszerű ágyán, sapkával a fején, ülve a heti szakaszt magyarázza.

Azt mondják: a régi fogadóterem bufo-rei titokban, mintha a csodálkozás moraja futott volna rajtuk végig, egymásután megcsikordultak....

Tulvilági üdvösség a „Népünk“ olvasásának ára

Elkeseredett harcot folytat a satu-marei főrabbi a „Népünk“ ellen

Titkos éjszakai üléseken ad utasítást a satu-marei főrabbi a „Népünk“ elhailgattatására -- Hogyan fest a satu-marei csendélet -- Csehszlovákia megtagadta Teitelbaum Jóel rabbitól a beutazási engedélyt az ország zsidóságának békéje érdekében -- Sorozatos feljelentések a „Népünk“ ellen

Lapunk olvasóközönsége előtt részben nagy érdeklődéssel várt, másrészt bizonyos „elcsépett“-séggel aposztrofált kérdés, a satmari főrabbi körül történő események. Nem is foglalkoztunk már vele huzamosabb idő óta és úgy reméltük, hogyha mi szorditót teszünk hangunkra, ha mi passzivitásunkkal a Satumaren teljesen ismeretlen „fair play“ elvét vonatkoztatjuk magunkra, akkor talán elcsendesednek a viharok és csend és béke uralkodik majd az erdélyi Izraelben.

Próbát akartunk tenni mi magunk is. Igaz, hogy hasonló próbálkozásunk volt a múltban is. Annak idején, amikor Teitelbaum Joel főrabbit a satumarei főrabbi székbe installálták, akkor is békejobbot nyújtottunk. Békejobbot nyújtása után újabb támadás következett. Nem mi ellenünk, hanem az egész erdélyi, sőt a ruszinszkói ortodoxia ellen is. Minden hitközség ellen és minden intézmény ellen. Azután következett az, hogy nem történhetett semmi az erdélyi zsidó közéletben, amit ne Satmarról iniciáltak volna. És így van ez ma is. Ha a legeldugottabb faluban a melamed állás megürül, vagy a sakter megöregszik és ujat akarnak felvenni, megjelenik a satumarei „Fekete Kéz“ és kiadja a parancsot. Így és így kell történni, mert így akarom — és akkor nincs többé apelláta. Volna ugyan felebbezés, hogy mi jönni merészkedik a leginterebb ügyekbe is beleszólni egy idegen város főrabbi, de hova adja be az érdekelt zsidó közület a felebbezést? A Központi Irodához? Hiszen ott már régen csak az történik, amit a főrabbi ur Satumaren elhatároz.

De minek ismételjük ezeket a kérdéseket, hiszen már több ízben elkeseregünk rajta. Az ügyek menetét még sem tudtuk teljesen megváltoztatni, de nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy csak mi.

a Népünk az egyetlen, amely még fel-emeli szavát a terror ellen és egyetlen „élő lelkiismerete“ az erdélyi zsidó közvéleménynek.

Ha mi nem állnánk őrt a vártán, akkor szöröstül-böröstül lenyelt volna már mindent az éhes ál-chassid moloch, amely ráterpeszkedve ott tanyáz, a jobbsorsra érdemes észak-erdélyi városban, ahol teljesen elfordította, tönkresilányította és leterrorizálta a zsidó közéletet, amelyet a maga képére igyekezett formálni.

Hogyan fest a csendélet Satumaren?

Kétségtelen, hogy minden Führernek vannak vagy barna, vagy feketeingesei. Ez az a tömeg, amelynek vállain a Vezér emelkedik a pozíciókba és tőle erkölcsi, vagy anyagi előnyöket vár. Ez az a tömeg, amely amikor néhány nappal ezelőtt meghallotta, hogy a szépker rebbe, Luhasovicen egy kis vérömlést kapott a sok általuk inscenált izgalom folytán, akkor azonnal a horát kezdtek táncolni örömlükben, hogy meghal egy caddik. Odafutottunk már, hogy a gyűlölet annyira elvakította a satmari ál-chassid frontot, hogy örülni tud annak, ha egy ősz öreg vallásos rabbi beteg lesz és talán meg is hal. Csak azért, mert ellenfele Teitelbaum Joel főrabbinak. Szerencsére a főrabbi felgyö-

gyult, amit ezek a kíméletlen ál-chassidok szomorúan vettek tudomásul.

Ezzel szemben ugyancsak a szaploncai unokáját, aki nemrégiben pályázott a királyházi főrabbi állásra és Bikszádra ment nyaralni, amikor onnan visszaérkezett és végig ment Satmar uccáin, akkor a felbérelt SA-bocher osztagosok megtámadták és megdobálták kövekkel. Aminthogy most is, nap mint nap előfordulnak atrocitások, amikor jámbor csendes polgárokat vernek meg a rabbi terrorcsemetéi, csak azért, mert nem lelkes hívei a satu caddiknak.

Miért ment Dorna Vatrára a satu főrabbi?

Sokan kérdezték és sokakban felmerült a kérdés, hogy miért ment beföldi fiúrdőre a satmari főrabbi és miért nem valamelyik külföldi nagyobb helyre? Valutakérdés nála igazán nem játszhat szerepet, hiszen rendkívül sok bankár tartozik hívei közé. Ennek a magyarázata az, hogy

nem kapott a csehszlovák hatóságoktól beutazási vizumot.

Ezért ment a hegyes-völgyes szép Dorna Vatrára. De nemcsak a hatóságok nem látták szívesen felbukkanását külföldön, hanem például a miskolci zsidóság is ment egy levél Satmar városából, amelyben arra kérik a hitközséget, hogy hívják meg Teitelbaum főrabbit vendégségbe. Jött is a szomorú és „Jesujtó“ válasza, hogy nem reflektálnak nagybecsű látogatására.

Mi a helyzet a főrabbi házában?

A főrabbi házában, a Teitelbaum-kurián mindenkor úgy néz ki a hangulat, mint egy katonai főhadiszálláson, amikor az előretörő ellenség elől menekülni kell. Soha egy pillanatra sincs megállás és nyugalom, mindenkor sürgés-forgás és szaladgálás van, mert Teitelbaum Joel főrabbinak ez az életeleme. Ellentétben a szívajos, beteg rebbecenel, aki amióta megkezdődött a satumarei rabbi-székért való nagy küzdelem, állandóan beteg, szívét fájlalja és nem bírja ki azt a rohanó tempót, amelyet a Ház diktál. Ellenben leánya, az jó tanácsadója és informátora atyjának, akit éppen olyan szélsőséges becsvágy fűt, mint atyját. Kár, hogy nőnek született, mert ha fiú lett volna, akkor nem kellene busulni az öröklés kérdése felől. De így bizony sok küzdelem és baj lesz még, amíg sikerülni fog vejét, reb Lipet ráerősokolni a satmari hitközségre.

Mi történik a Népünk körül?

Bevalljuk, nem szeretünk a magunk ügyével foglalkozni. A lap kérdéseinek, problémáinak a nagyközönség előtt való megtárgyalása nem fér össze a mi izlésünkkel. Viszont különlegesen a „Népünk“ nem egy egyszerű „válalkozás“. Nem, ezernyi oknál fogva. Nem azért, mert nem haszonhajtás szempontjából létesült és ma sem az a célja. Nem azért sem, mert olyan ideológiai harcot folytat, amelyet még annak árán is folytatunk, hogy sokszor nagy anyagi károkat is okozunk vele önmagunknak.

De mi kitartunk. Kitartunk azért is, mert érezzük és tudjuk, hogy ezzel a harccal áll, vagy bukik az erdélyi áskénáz zsidóság. Tudjuk és érezzük, hogy csak mi tartjuk még a frontot, különben már régen lehengerelte volna ez a tekintetnélküli terror csapat, amelynek hibái, bűnei, erkölcsi lazasága megdöbbentő.

Mi vagyunk azok, akik kimondjuk nyíltan és bátran, hogy nem érdeke a zsidóságnak, hogy Makótól Jeruzsálemig Teitelbaum főrabbi dirigáljon. A zsidóságnak egyedül és kizárólag az volna az érdeke, hogy Teitelbaum Joel főrabbi csak otthon szűkebb pátriájában dolgozzon és éljen papi hivatasának és ne avatkozzék bele minden hitközség és minden ország vallásos zsidóságának ügyeibe. Ez az amiért küzdünk már hosszú évek óta és ez az, amiért haragszik ránk halálos gyűlölettel a satmari rabbi udvar.

Ezért van az, hogy a „Hómesz“ amelyet a Központi Iroda elnökének veje szerkeszt, állandóan izléstelen felhívásban és figyelmeztetésben éli ki magát, mindaddig amíg a sajtóper, amelyet ezért indítunk ellette, ki nem jözanítja. Ez iratja velük az Ortodoxische Zeitung vezető helyén a figyelmeztetést, amely szerint „tulvilági üdvösségével“ játszik az a zsidó, aki olvassa lapunkat. Nyugodtan és büszkén állíthatjuk, hogy sok tízezer különben vallásos derék zsidó játszik ezért hetenként a „tulvilági üdvösségével“ mert amióta a soha meg nem született „iszurt“ kiadták, illetőleg azt hazudja a két hivatalos szócső, hogy kiadták, azóta híveink, előfizetőink tábora csak meggyarapodott.

Most, amikor hetek óta hallgatunk, megdöbbentünk a híradásra, amelyet egy megbízható informátorunk hozott Satmarról.

Éjszakai ülések a Népünk ellen.

Megtudtuk, hogy késő éjszakai órákra

Dohányzók kedvence a NIVEA



mert az édeskés fogpaszta hatása nem kielégítő. Nekik az erősen illatos és frissítő NIVEA fogpaszta kell. Ez eltünteti igazán a kellemetlen dohányos szájszagot és biztos üdítő hatása van.

NIVEA
FOGPASZTA

Csak Lei 22 — a nagy tubis.

elhívat magához megbízhatónak gondolt polgárokat a főrabbi és órákig tanácskozik velük, hogy lehetne elhaltatni bennünket.

Érzik és tudják, hogy csak bennünket kellene elhaltatni, hogy teljesen szabad legyen számukra a terep. Azt kérdezzük a közvéleménytől, miért éppen a Népiünk nekik? Hiszen van Erdélyben sok-sok újság, amelyik a zsidókérdéssel foglalkozik, van közület, amely nem szimpatizál velük, egyiket sem ászerozzák, egyikre sem mondanak ki egyházi átkot, egyiket sem akarják elnémitani. Miért éppen a Népiünket?

Erre is megadjuk a választ. Teitelbaum Joel udvara és a Központi Iroda jelenlegi vezérkara jól tudja, hogy a legfelsőbb helyeken is, így az illetékes minisztériumokban, mint az erdélyi zsidóság igazi szócsövét fogadják a Népiüket. De ne gondolják az olvasók egy percre sem, hogy mi ezt talán „bebeszeltük” az illetékeseknek. Nem ők maguk az események folytán látták be.

ha jól informáltak akarnak lenni zsidóügyekben, akkor a Népiünk véleménye az irányadó.

Meg az fáj nekik hallatlanul, hogy bennünket a legeldugottabb kis erdélyi, cseh-szlovákiai és jugoszláviai zsidólakta faluban is olvasnak és tudják végül azt is, de ezt vallják be legkevésbé, hogy

velünk van a tiszta igazság és mi ennek alapján állva, egészen bizonyos, hogy olyan tiszta meggyőződéssel és olyan intakt fegyverekkel küzdünk, hogy győzelmünk nem maradhat el.

Megpróbálták már mindent ellenünk. Tudjuk és láttuk saját szemünkkel azt a többoldalas feljelentést, amelyet megszerkesztettek ellenünk a miniszterhez és amelyet előzetesen a satmari hitközség delegáltjaival bemutatott nekünk. Ez a terv nem sikerült. Már átkot alá is helyeztek bennünket. Nem sikerült a terv. Megtette azt is Freund József és Ullmann István, hogy véd- és daeszó vetséget kötöttek, amikor is kézfogással erősítették meg abbeli fogadalmukat, hogy addig nem nyugszanak, amíg tönkre nem teszük, el nem halasztatják a Népiüket.

Nekünk irányították a jiddis sajtópapírt is, nekünk az Iroda magyar hivatalosát, sem mivel sem sikerült letaglózni bennünket. Még olvasóink tuvilági üdvösségét is elveszik — és mégis állunk, harcolunk az áskenáz, a békés zsidóság szupremáciájáért, amelyet elakarnak orozni tőlünk. Mi nem inogunk meg még attól sem, hogy most már

tükös éjszakai órákon, csoportokkal tárgyalja a satui „cadák” hogyan lehetne bennünket lehetetlenné tenni.

Sehogy — főrabbi ur!

Sehogy főrabbi ur! Itt már nem segít semmi. Sem chérem, sem iszur, sem hivatalos feljelentés, sem utszéli újságtamadás. Semmi sem segít. Az sem megoldás, ha elküldi a hitközség elnökét, vagy más valakit, hogy „tárgyaljon” velünk. Nekünk nem kell pénz, nekünk nem kell ilyen furcsa és lehetetlen elintézés. Mi megmondottuk már többször is a béke-követeknek, hogy nekünk csak egy dolog kell és ez a béke ára.

Vonuljon vissza az erdélyi zsidó közéletől Teitelbaum Joel főrabbi ur. Ne foglalkozzék többé sem a carei, sem az oradeai, deji, targu lapusi, sighisoarai, alba iulii és a többi 140 hitközség intern ügyeivel. Foglalkozzék csak a maga hitközségének bajával, ami azt a többi főrabbi tesz. Ne keressék el az áskenázi zsidóságot, hogy mindig szorít egyet a torkán, ne járassa le az iszurokat, a chéremeket, ne járassa le a rabbitékintélyeket, mert ezzel az övé sem gyapaszik.

Hagyja békésen fejlődni, nyugodtan dolgozni az élet nehéz küzdelmeit vivó zsidó tömegeket és ne vessen fel mesterségesen rabbi, sakter és egyéb kérdéseket. Hagyjon bennünket élni és nyugodtan dolgaink után menni. Ne legyen fékezhetetlen becsvágya, hogy

Führer legyen, ne akarja az ellenfeleket lehengerelni, ne a szepinkert és a többi nagytekintélyű rabbi korifeusokat megfojtani, ne akarja Horovitz Abist kiátkozni, ne akarja a Népiüket betűteni, felakasztani, felnégyelni, meggyalázni és tönkresilányítani.

Hagyjon mindent és mindenkit békén és ne forgassa fel a világot, az ő világát Makkótól-Jeruzsálemig.

Nem kell éjszakai üléseken a Népiünk ellen gyűlésezni. Nem kell tönkretételén dolgozni. Amúgy sem fog sikerülni, ha az áchassid front minden öröge is összefog ellenünk, mert viszont velünk van az erdélyi zsidó közvélemény, amelyet még nem tudtak leterrorizálni az áchassid front dicső bajnokai.

És az orth. Iroda?

Igen, ha volna egy jószervezett Irodánk amely felül állana az apró-cseprő perpatvarokon, akkor oda apellálnánk és kimondanánk nyíltan és bátran, hogy tessék igazságot tenni. De a jelenlegi Iroda nem egyéb, mint a teitelbaumi front egyik expozitúrája, ahol csak az történik, amit ő akar.

Az orth. Irodához nem fordulhatunk, mert oda amúgy sem fordulhat senki, aki az

80 000 ember vett részt a grand-rabbi temetésén

Hogyan halt meg Kook főrabbi?

Jeruzsálemből írják: A július óta a Montiore kórházban fekvő főrabbi állapota, szeptember elsején, vasárnap reggel annyira rosszabbodott, hogy családja és legjobb emberei körülállták betegágyát, mert tudták, hogy a katasztrófa minden pillanatban bekövetkezhet. A kora délutáni órákban önkivületbe esett a főrabbi, amikor azonban néhány rabbi, közöttük Rav Duschinszky is odaérték és elkezdték mondani a „Semá fisz roel” imát, ekkor egy pillanatra felnyitotta szemét és annyit mondott: „Adonaj Echo”. Ezekkel a szavakkal ajkain lehelte ki nemes lelkét.

A halál híre gyorsan elterjedt az egész országban. A kórház körüli utcák rövidesen megteltek érdeklődőkkel és gyászolókkal. A zsidó szervezetek irodái azonnal bezártak és sok épületre kitűzték a gyászlobogót. Az összes zsidó mozikkban beszüntették vasárnap este az előadásokat. A holttestemet még vasárnap elszállították az általa alapított központi jesiva épületébe. Aznap este összegyűltek még a rabbi és megbeszéltek a temetés részleteit, amely az Olajfák hegyén ment végbe, ahol a grand-rabbi atyja mellé temették. A temetés hétfő délután ment végbe, rendkívül sokan vettek rajta részt. A tömeg lassan mozgott előre a Jaffa-uccán, a Cion hegy felé. A kormány és a külföldi konzulátusok képviselői résztvettek a temetésen. Nyolcvanezer ember követte a koporsót.

Kolóniát neveznek el Kook főrabbi nevére.

Míg a cionista kongresszus Luzernben tanácskozott, érkezett a hír, a főrabbi haláláról. Dr. Benzion Mossinson azonnal felfüggesztette az ülést a gyász jeléül. Ussiskin

igazságot keresi. De nekünk nem is kell senkihez sem fordulni. Allunk ki mi magunkért és vállalunk mi magunk is minden, bátran és nyíltan.

Mi nyíltan és bátran hirdetjük a harcot a korrupció ellen, a zsidó közélet megmértelvezése ellen, mi nyíltan hirdetjük, hogy végveszélyben van az egész erdélyi áskenázia, mert le akarja törni, tönkre akarja tenni örökre és végleg: az áchassid front, amelynek vezére Teitelbaum Joel főrabbi.

Mi nem félünk az éjszakai konspirációtól, mintahogy nem félünk sem az iszurtól, sem a lapocskáktól. Amint nem tántorodunk meg senkitől és semmitől.

Csak a Teremtőtől félünk, az Örökkévaló pedig azokkal tart, akiknél van az igazság.

Ha a közvélemény továbbra is úgy fog kitartani mellettünk, ahogy eddig tette, akkor mi továbbra is folytatni fogjuk a harcot, addig, míg a végső győzelem a miénk lesz. És a régi orodox tradicionális zsidóság megtépzott lobogója továbbra is hirdetni fogja a régi dicsőségét és az élők magasabb hivatását. Ezért harcolt a Népiünk a múltban és fog kitartóan harcolni a jövőben.

bejelentette, hogy egy kolóniát fognak elnevezni az elhunyt zsidó rabbi nagyságról. A kongresszus nevében részvét-táviratot küldtek az elhunyt hozzátartozóinak.

Tel-Aviv városa ez év februárjában díszpolgárává választotta Kook főrabbit. Az angol kormány kinevezte Commander des Order of the British Empire.

Elítélték

Spira munkácsi főrabbit a terror törvény alapján

Uzhorodi tudósítónk jelenti: Dr. Kugel Chaim parlamenti képviselő, a munkácsi héber gimnázium igazgatója a terror törvényre való hivatkozással feljelentést tett Spira Lázár munkácsi főrabbi ellen. A feljelentés szerint Spira főrabbi 1934 június 24-én, a munkácsi nagytemplomban beszédet mondott, — amelyben

megfenyegette a cionistákat.

és átkot szórt azokra a szülőkre, akik gyermekeiket a héber iskolába járatják. Megiltotta hűveinek, hogy cionistákkal érintkezzenek. azoknál vásároljanak, mert szerinté az a rituális törvények szerint tréfl.

Az ügy az ungvári kerületi bíróság elé került.

A tanúk kihallgatása után a vád- és véd beszédre került sor, majd a bíróság ítéletet hozott, amelynek értelmében bűnösnek találta Spira főrabbit a terror törvénybe ütköző bűncselekmény elkövetésében és ezért ezeket korona pénzbüntetésre ítélte.

A főrabbi védője az ítélet ellen semmiségi panaszt jelentett be, így az ügy a cseh felsőbb bíróságot is foglalkoztatni fogja.

Cipő

őszi divat különlegességek
női-, férfi- és gyermekcipőkben
legelőnyösebben beszerezhetők

MUHARY-nál

Oradea, Bu'levardul Regele Ferdinand 9. sz.

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Elul 15. Szeptember 13.

Szombat: Elul 16. Szeptember 14.

Heti szidra: כ"ה חמ"א

Heti hattora: כ"ה חמ"א

3-4 פ"ק

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6:35

gyertyagyújtás 6:40

Istentisztelet kezdete 6:45,

Szombat befejezése 7:50.

Egy ember halálára

Nem akarunk forradalmat egy régi közmondás ellen, amely így szól, a halottakról vagy jót, vagy semmit. Ezért nem is irtunk volna arról az oradeai kereskedőről, aki a napokban elhunyt. Az illető nevét az oradeai zsidóság amenny is ismeri, olvasóinkat pedig, akik nem ismerték, most sem érdekli. Csak a karakterisztikusait említjük meg vele kapcsolatban, mert sok ilyen ember él közöttünk és ezek számára tanulságul iktatjuk ide ezt a néhány sort, amely nem akar és nem túl méltóságos lenni.

Mint kereskedő kitűnő volt. Szorgalmas és kitartó, akinek egész élete szakszerű intenzív munkában telt el. Kora reggeltől késő estig hihetetlen kitartással, az élet örömeinek negligálásával kereste meg előbb sovány kenyerét, aztán meg gyarapította folyton növekvő vagyonát. Korrekta kereskedő volt, dolgos tagja a társadalomnak — de mint ember, nem ütötte meg azt a mértéket, amelyet ez a szó — szerintünk — revellál. Nem tudott lemondani egyetlen bániról sem, amelyet megkeresett. Hozzá hiába kopogtattak a szegények, hozzá hiába mentek a jótékony egyletek. Milliói voltak és sajnált néhány ezer leit évente a szegényeknek adni. Még apjáról is elfeledkezett, mert imádta a pénzt, amelyet most hirtelen könyörtelenül elvett tőle a Sors, amely lesújt ugyan jóra és rosszra egyaránt, de hozzá nem volt kegyes még életében sem. Nagy családi tragédiái voltak, de szívét ez sem puhította meg. Mi nem hiszünk a „rossz szív”-ben, inkább betegségnek tartjuk. Mert mi lehetne egyéb az, amikor egy dolgozó, szegénysorsból magát felverekedő ember nem érti meg, hogy van özvegy és van ártatlan árva, van tehetetlen zreg és van az élet kiméretlen sodrásától elsodort ember is. Hát nem gondolt arra szerencsétlen embertársunk, hogy jöhet egy májrák, amely elviheti 61 éves korában. A fehér kittlijében nincs zseb és a vaskassza trezorjának kulcsát itt kell végérvényesen hagyni.

Micsoda „olcsó” dolog egy jómódu, vagy gazdag embernek, jó nevet szerezni magának? Aránylag semmibe sem kerül. Mert az egyik, ha ad tizezer leit évente, a másik esetleg százezeret és ezzel megvásárolja az emberek becsülését és tisztelgését. Micsoda összeg ez a gazdag kereskedőnek, akinek sokszor egyetlen rosszul sikerült üzlete elvihet százezeret? Ezt nem tudta az elhunyt, mert önzése a százpercentes farkaságba testesült meg és ezért kellett ezernyi szegény embernek megszegyenülten elsompolyogni ajtaja mellől.

Azoknak szól ez a kis memento, akik azt hiszik, hogy örökké fognak élni, akik úgy vélik, hogy az alattomos betegség hozzájuk nem juthat el és a Végső nem lebeg szigorúságával fejük felett. Azt hiszik, hogy kegyeltjei a sorsnak, akik a büns pénzért mindent megvehetnek maguknak. A pénz rabszolgáikhoz szólunk, akik csak hazudják maguknak, hogy ők „urak” pénzükhöz. Ők szegény rabszolgák, akiket a sors arra ítél, hogy kuporgassák, reszekessenek érte, vivják meg élethalál harcuk

kat azért a „vagyonért”, amelyből semmit sem visznek el innen.

S ha erre sem gondolnak, akkor emlékezzenek arra, mi még ezen felül érte ezt a „szegény embert”, aki kiinn nyugszik már a hantok alatt. Azt a vágyont, amelyet sem ő sem embertársai nem élveztek, most az örökösök széjjel fogják hurcolni, perek lavinája indul majd meg és ügyvédek és perköltségek fogják megemészteni. Tisztességes munkával szerzett vagyon volt és mégis ebek harmincadjára kerül, mert szív nélkül gyűlt és távol volt attól, hogy áldás-sá váljék. Mennyivel szebb és jobb, amikor betegek ezrei áldják egy-egy jószívű ember adakozó gesztusát, amikor árva könnye felszárad, mert a szív, csak az emberi megértő jószív az ami töléli az ember üzletét, vagyonát, minden labilis semmi kincsét. Ezt elfelejtette az oradeai kereskedő és hány ezer meg ezer embertársunk. Közmondással kezdtük, végezzük egy mély értelmű igazsággal: Cedoko tacil mimo vesz. amit úgy értelmezhetünk, hogy aki ad, az nem enyészik el abban a pillanatban, amikor a temetőbe kerül, hanem legalább emléke tovább él, nemzedéken át is...

— Házasság. Szamet Mancu Curtici és Brauch Rezső Timisoara szeptember 15-én házasságot kötnek Curticin.

— Zsidó írókat tartóztattak le Szovjetországban. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai Pen Klub az utóbbi időben sokat foglalkozik a szovjet-földön letartóztatott két héber írónak: H. J. Lonskinak és F. Freimannak sorsával. A két író azért tartóztatták le, mert műveik megjelentek héber nyelven Palesztinában. A Pen Klub elhatározta, hogy felkéri a Jewish Agencyt annak érdekében, hogy interveniáljon a két letartóztatott szabadonbocsátása érdekében. Egyidejűleg lépéseket kíván tenni egy irányban, hogy adják meg az egyenjogositást a héber nyelvnek a Szovjet területen. Hasonló kérést intézett a jeruzsálemi Pen Klub a londoni Pen Klubhoz is.

— Német főiskolák. 1932-ben a német főiskolákon 4000 nemárja volt. Nyáron még megmaradt 1900. 1933-34 telén már csak 590 zsidó férfi volt 87.000-ből és 223 zsidó nő 15.000-ből.

— A brassói Saguna liceumba nem szabad több zsidó tanulókat felvenni Brassó. A nagyszabású görög keleti érsekség iskoláské megtiltotta a brassói Saguna Andrással elnevezett felekezeti liceumnak, hogy a tanintézetbe több zsidó tanuló vegyen fel. Azok a zsidók, akik a gimnázium második osztályába, vagy magasabb osztályába járnak, befejezhetik tanulmányukat, de új zsidó tanulókat nem vesznek fel. A brassói zsidó hitközségek beadvánnyal fordultak Balan erdélyi érsekhez, kérve, hogy a sérelmes és az ország örvényével összeegyeztethetetlen intézkedését másítsa meg. Balan érsek a Szent Szinódus elé juttatja a kérvényt, amely csütörtök délutáni ülésén leszögezte, hogy a Saguna a jövőben nem vehet fel új zsidó tanulókat. Az intézkedés indokolását mellőzték. A tisztára hitlerista jellegű rendelkezés ellen a haladó román közvélemény is felzúdult s a közoktatásügyi miniszter a maga részéről, mint iskolafenntartó hatóság, magyarázatot kért az érsekség iskoláskéntől.

Használjon rendszeresen
kelemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja minden
nemzedékre átöröklendő betegségektől

— Több mint 200.000 csehszlovákiai zsidó vallotta magát zsidó nemzetiségűnek. Prága. A cseh lapok közlik, hogy a legújabb csehszlovákiai kimutatások szerint 14.729.000 lakosa van a köztársaságnak, amelyből 204.779 vallotta magát zsidó nemzetiségűnek. A „vallási” rubrika szerint több mint 350.000 zsidó él Csehszlovákiában.

— A Mizrachi luzerni eredményének érdekes kritikája. Wienben megjelenik egy géppel sokszorosított bulletin, amelyet „Jüdische Korrespondenz”-nek neveznek és ez éles kritikával illeti a mizrachistákat, akik Luzernben az ismeretes határozatot meghozták a cionista világkongresszussal. A „Jü-Ko” a következőket írja: „Tíz teljes napon át obstruált a Mizrachi Luzernben. — és aztán jött a nagy bukás. Néhány mizrachista vezér azt mondta Wienben a krakkói konferencia után, hogy feltétlenül kitartanak amellett, hogy nyolc pontból álló vallási követeléseik teljesítéséhez feltétlenül ragaszkodnak és olyan szangciókhoz kötik, amelyek garantálják azok tényleges megvalósítását. Amikor az első két pontot elfogadták, a szombatot és a kasruszt, a balra sandító „Havatik” és „Hapoel” vezetők nem tudták magukat tovább türtőztetni és a kongresszusunak minden feltétel nélkül behódoltak. Megtették ezt anélkül, hogy a magyarországi delegátusok „rabbikbirósági” követeléseit elfogadtatták volna. Valamennyi rabbi saját hatásköri megnyirbálása mellett szavazott és előre elképzeltük, hogyan fog kinézni egy marxista „választott bíróság”, amely az ügyekben dönteni fog.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.



Kérjük mindenütt az

»ALBA-IULIA«

antiseptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

»URSUS« szappant

Gyártja:

Breckner Janos r.t.

Alba-Iulia

— Hol élnek a német menekültek? A 80.500 német zsidó menekültből — Mac-Donald főbiztos jelentése szerint — Palesztinában 27.000, USA 6000, Dél-Amerikában 3000, Dél-Afrikában 300 él. Európában: Franciaországban 10.000, Hollandiában 4000, Spanyolországban 2000, Belgiumban 600, az északi államokban 1000, Svájcban 500, Ausztriában 900, Itáliában 1600, egész Európában 25.700 él.

— Horogkeresztesek bojkottja Bratislavában szlovák és zsidó üzletek ellen? A Slovenská Politika jelentése szerint Bratislavában a Henlein-párt vezetői ülést tartottak, amelyen a morvaországi és csehországi henleinpárti képviselők pontos utasításokat adtak pártbíráknak, miképpen kell megvalósítaniok Szlovénia fővárosában a német programot. A Slovenská Politika szerint az ülésen elhatározták, minden bratislavai németnek, aki Henlein politikájával egyetért, kötelességévé teszik, hogy bojkottálja a szlovák, cseh és zsidó kereskedéseket, műhelyeket, vendéglőket és kávéházakat és ennek megfelelően kizárólag németeknek kell fedezniük minden szűk ségletüket. A határozat szerint szlovákoknak, cseheknek és zsidóknak a belvárosokban nem szabad üzlethelyiségeket bérelni és Bratislava város területén egyetlen német sem adhat el telket szlovákoknak, cseheknek vagy zsidóknak, nehogy azok Szlovénia fővárosában végleg magukhoz ragadják a vezető szerepet.

— Velencében nagy sikert aratott a Palesztina film. Velencéből jelentik: A velencei film-kongresszuson és kiállításon nagy sikert ért el a bemutatott palesztinai film, amely az „Igéret földje” címen került előadásra. A filmnek rendkívül nagy volt a sikere s a kiállítás vezetősége elhatározta, hogy tekintettel a film különös értékére, megegyszer előadatja a kiállítás keretein belül. Az olasz propaganda és sajtóügyi minisztérium felkérte a filmet gyártó céget, hogy a szeptemberben Bari-ban tartandó nagy nemzetközi kiállításon is megmutassák be a filmet. (A film tudvalevőleg a zsidó nép heroikus Palesztina-épitő munkáját mutatja be igen szemléltető módon.) A velencei nagy hitközség hálálkodó átíratot intézett a filmet gyártó cégnek, amiért az különös megbecsülést szerzett a zsidó névnek.

— A németekkel való transfer kérdés. A luzerni kongresszuson a munkáspárton belül is, igen súlyos ellentétek voltak a palesztinai-német transfer egyezményrel kapcsolatban. A német zsidók vagyonának átmentése Palesztinába rendkívül fontos kérdés a német zsidókra nézve is, de nem közömbös a palesztinai építés szempontjából sem. A munkásság többségi frakciója amellelt szállt sikra, hogy továbbra is fennálljon a transfer, csak hogy az executive fennhatósága és ellenőrzése mellett. Viszont a kisebbség szenvedélyesen amellett volt, hogy teljesen töröltessék ez a megállapodás. A kongresszus politikai bizottságának a transfert tárgyaló albizottságában is mutatkozott ennek a kétféle felfogásnak a hátránya. Amikor a kongresszus elfogadta azt az indítványt, hogy továbbra is fenn kell tartani a transfert, csak hogy a cionista executive fennhatósága alatt akkor a munkáfrakciónak az a kisebbségi része, amely ellene volt az új transfer megállapodásnak, tiltakozása nélkül elhagyta az üléstermet.

Beiratás az oradeai Társulati fii- és női felsőkereskedelmi iskolába. Az 1880 óta fenálló oradeai Társulati fii- és női felsőkereskedelmi iskolában (Alea Gojdu 1 sz.) előjegyzések folyamatban vannak. Tekintettel arra, hogy a felvételi létszám korlátozott van, felhívjuk azokat a szülőket, akik az I. osztályba óhajtják gyermekeiket beírattatni, hogy a hely biztosítása céljából minél előbb jelentkezzenek. Igazgatóság.

16.400.000 zsidó a világon

A londoni „Living Church” c. lap közli a világon levő vallások statisztikáját és hogy hányan vallják az illető vallásokhoz való tartozandóságukat. Protestáns van 170 millió római katolikus 331 millió, görög katolikus 144 millió, összesen 692 millió keresztény él a világon. A mohamedán vallást 209 millió, buddhista 150 millió, hindu 230.000 Konfucius hívei 350 millió lelket számlálnak. Zsidók száma 16.400.000 lélek. Összesen egy milliárd és nyolcszáz millió ember él a földtekén, ezekből körülbelül egyharmad tartozik a kereszténységhez.

Ugyanekkor a berlini „Deutsche Aerzteblatt” a világ zsidóságáról cikkez és statisztikát közöl 1825 és 1925 között élő száz esztendő zsidóságáról. Érdekes, hogy amíg 1825-ben a világ zsidóságának 83,2 százaléka élt Európában, addig 1925-ben számárnyuk csak 62,8 százalékot tett ki. Viszont Amerika zsidósága 0,3 százalékról 29,5 százalékra szaporodott a világon élő zsidóság arányszámához. A legutóbbi száz esztendőben a németországi zsidóság száma folyton csökkent. 1825-ben 3,8 százalék volt, ma egy százalékot sem tesz ki. Északamerika a zsidóság 27 százalékát tartja el, viszont Oroszországban 1825-ben a zsidóságnak csaknem fele élt, száz évvel később csupán 18 százaléka. 1825-ben összesen 3.800.000 zsidó élt a világon, most pedig több mint 16 millió. Így száz év alatt meg ötszöröződött a zsidóság lélekszáma. Az antiszemita orvos lap végül azzal fejezi be statisztikáját, hogy látni lehet ebből, hogy mennyire szaporodik a zsidóság és mindent el kell követni, hogy befolyásuk, a politikai és gazdasági életben minél erősebben csökkentessék.

Őszi divatos

SZÖVET

ujdonságok,
diák-kbahi
egyenruha
anyagok

16
minőségben
olesón

KATZ

TESTVEREK
Str. A. Iancu
1

— A londoni gyarmatügyi hivatal véleménye a luzerni kongresszusról. A gyarmatügyi hivatal lapja a „Near East” foglalkozik a kongresszuson felállított követelésekkel, amelyek a fokozottabb bevándorlást sürgetik Palesztinába és a szabad bevándorlást Transjordániába és a lap azt írja, hogy egyes csoportok kívánságát nem veheti az angol kormány tekintetbe, hanem inkább az ország befogadóképeségére lehet egyedül irányadó. A palesztinai bevándorlás az utóbbi két évben óriási mértékben megnövekedett és ebben az évben egy soha el nem ért számot fog jelenteni. A mandatarus hatalom tekintetbe kell vegye a gazdasági helyzetét és a lefektetett alapelvektől nem térhet el. A transjordániai bevándorlás ellentétben volna a vonatkozó alapokmányokkal, amelyeken jelenleg változtatni nem lehet.

— A cernauti héber tanító-szeminárium (három éves tanfolyam.) Dr Márk toraopp vezetésével újból megnyílik az új iskola szezonban, október 15-én. Ebben az évben az első és harmadik tanfolyam nyílik meg. Felvételi és pótvizsgák is október 15-én lesznek. Érdeklődők részletes felvilágosításért forduljanak dr Gottlieb tanárhoz, Cernauti, Str. Pop Logotheti 17.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— A prágai „Telegraf” megint zsidó-gyalozó cikket közöl. Prágából jelentik: A nemzeti szocialista lapkoncernhez tartozó „Telegraf” című lap augusztus 10-iki számában több zsidóellenes cikket közöl. Így a 6-ik oldalon „První zidé v Praze”, az első zsidó Prágában, címen hatalmas kethasáboš cikket közöl a következő alcimekkel: „Zsidó uralkodott a prágai várban. — Emberáruval kereskedtek az első prágai zsidók. — Üres kezekkel jöttek az országba és üres kézzel menjenek el az országból!” A továbbiakban elmondják, hogy az első prágai zsidók rabszolgakereskedők voltak, majd a kereszténység megerősödése után, uszorások lettek és a benszült lakosság rovására gyorsan meggazdagodtak. Ezért kobozta el II. Bretislav fejedelem a zsidók vagyonát és ezért nyomultak be a fejedelem vitézei a zsidók házába és elvettek mindent, amit találtak, a zsidók szép asszonyait is...” A „telegraf” a prágai utca lehangosabb lapja, amelyet naponta ezer ember olvas. Az uszítások bizonyára nem maradnak nyom nélkül a könnyen felizgatható tömegek lelkében.

— Goga bukovinai Szervezete a fajgyűlölet ellen. A gogista organizáció bukovinai vezetője Hipolit Tarnavsky, akit azzal biztattak meg, hogy megszervezze az új Goga-Cuza pártot, elutasította az ajánlatot azzal, hogy a bukovinai tagozatban a német külpolitikai orientációnak vannak hívei, ő azonban ellene van ennek és ezért nem akarja magát exponálni az új pártban.

— Sirkőállítás és emléktábla avatás Brasovban. Néhai Stern Lipót brasovi hitközségi elnöknek sirkőállítását Elul hó 17-én, illetve szeptember 15-én, vasárnap lesz a brasovi orth. zsidó temetőben. Ugyanakkor a brasovi orth. hitközség elhunyt és országsszerte elismert boldogult elnökének emlékére templomának előcsarnokában emléktáblát leplez le, amidőn Sperber Dávid főrabbi fogja méltatni a hitközség volt elnökének maradandó érdemeit.

— Antiszemita brutalitások az országban. Bucuresti. A lapok jelentése szerint, magukat diákoknak kiadó ifjak a Bucuresti Cismigiu kertben a sétálókat molesztálják, kellemetlenkednek nekik és megverik, dacára annak, hogy erős csendőr őrzés alatt vigyáznak a rendre. Constanzában és a Fekete-tenger partvidékén levő üdülőhelyeken is fodultak elő atrocitások. Carmeni Sylvaban a hatóságoknak is közbe kellett lépni. A „Dimineata” szerint az akcióból arra lehet következtetni, hogy itt jól szervezett „akciók” folynak, amelyet egy bizonyos központból irányítanak. Történetek kellemetlenkedések a vonatokon és Bucuresti villamoson is. A „Lupta” szerint, egy külföldön tanuló diákot, aki katonai kötelességeinek teljesítésére jött haza, annyira megverték, hogy a mentőknek kellett kórházba szállítani. Még a mentők is megtámadták, hogy megakadályozzák az illető elszállítását. Bacauban a legutóbbi időben folyton történetek uccai támadások, amelyeknél nőket és gyermekeket sem kíméltek. Remélni lehet, hogy a helybéli hatóságok közbelépnek és a Bucuresti felsőbb hatóságok is olyan utasításokat adnak, hogy ezek az „akciók” megszűnjenek és nem fogják a köznyugalmat zavarni.

PALESZTINA

Máramarosi zsidók Palesztinában. A „Kaj Jiszroel” jelenti: A legutóbb 70 család vándorolt be Máramarosból Palesztinába és Rechobot kolónián nyertek elhelyezést. Amióta ez a hetven lithui zsidó család ott elhelyezkedett, a kolónia, amelyet eddig valástalannak ismertek, egészen új szintet kapott. Ezek a lobogó szakállas új telepesek reggelként hatalmas tulesz-beutlijaikkal a mikvebe és onnan az imaházukba sietnek. Színes látvány, amikor szombatoként a jól kiérdemelt hétköznapi munka után, strámlíjikkal fejükön önértékesen végigvonulnak Rechobot uccáin. Az Aguda vezetősége berendezett már nekik egy szakszertien vezetett Talmudtórát, amelyben több, mint 50 gyermek ajkáról csendül fel a Talmud évezredes melódiája. Tervbe van véve egy Bész-Jákob iskola létesítése a hithui leánynevelés céljából. Ugyancsak berendeztek részükre egy imaházat, ahová a kolónia régebbi vallásosabb lakosai is imára gyülekeznek, úgyhogy a tagok száma meghaladja a százat. Ezek a máramarosi zsidók iskolapéldáját adták már az egyik elmúlt szombaton hithűségüknek. A szombat délelőtti imaközben egyikük elmeséli a templomban az ájtatoskodóknak, hogy az autóbuszok állomásokról hétköznapi módjára indulnak ki. Mire az egész gyülekezet taliszoran, strámlisan, nők és gyermekek, kivonultak a autóbuszok elé, ahol óriási felháborodással kelték ki a frivol chilil-sabbos ellen. Ez a szombat megsértése elleni impozáns tiltakozás nagy szenzációt keltett nemcsak a kolónián, hanem az azt környező vidéken is, mivel eddig még nem akadt ott senki, aki ezeket a szombaton közlekedő autót bator lett volna forgalmukban megakadályozni.

Összeütközés zsidók és arabok között. A jeruzsálemi rendőrség jelentése szerint, Kfar Tabunban, Hartiya mellett zsidó és arab munkások összeütköztek. Amikor a reggeli órákban a zsidó munkások dolgozni mentek a földekre, az arabok köveket dobáltak és botokkal támadták meg a zsidókat, amiből formális harc keletkezett, amelynél revolverlövések is elhangzottak. Egy arab golyótól találva meghalt. A rendőrség két zsidót letartóztatott. A zsidók egy hónapja dolgoztak ezen a területen.

A legközelebbi cionista világkongresszus Tel-Avivban lesz. A luzerni kongresszus szervezeti bizottságában azt az ajánlatot tették, hogy a legközelebbi kongresszust és általában az ezutáni kongresszusokat mind Tel-Avivban tartásuk meg. E célból építeni kellene egy olyan épületet, amely kongresszusok megtartására alkalmas lenne. Az építési költségeket három kongresszuson be lehetne hözni.

A cionista kongresszus politikai bizottságában Shertok referált és kijelentette, hogy az ország biztonsága még sohasem volt olyan mint éppen napjainkban. Foglalkozott a mandatárius hatalommal és Transjordániával való kapcsolatokkal. A zsidó világkongresszus ügyében szeptember 2-án és 3-án a Comité des Delegation Juifs és a zsidó világkongresszus végrehajtóbizottsága is ülést tartott. Napirenden volt a nagy általános zsidó világkongresszus összehívásának kérdése, az executive komite tevékenységének átvizsgálása és a diaszpóra politika napi kérdései. Elsősorban a német-zsidóság kérdését tárgyalták, azután a kelet-európai zsidó tömegek gazdasági és politikai elhelyezkedését. Számos delegátus vett részt a tárgyalásokon, Európa valamennyi zsidó lakta államából, azonkívül Amerikából is és a Waad Leumi megbízásból Palesztinából is.

A palesztinai zsidó vasutasok és a szombat. A palesztinai zsidó vasutasok száma folyton csökkenőben van. Ujabb zsidó alkalmazottakat alig vesznek fel. A lyddai vasútigazgatóság negyven munkást és hivatalnokot vett fel, akik közül 37 arab és 3 zsidó van. A zsidó kalauzok száma nyolcraól egyre csökkent. A rendkívül alacsony fizetés miatt még a tel-avivi állomáson sem akad már sok zsidó alkalmazott. A palesztinai vasútigazgatóság nagy előkészületeket tesz a narancs-export megkönnyítésére és a forgalom minél zavartalanabb lebonyolítására. Eddig száz új teherkocsit és hat új mozdonyt állítottak be a forgalomba és a kikötőben újabb raktárházakat építenek. A palesztinai főrabbinátus átírt a kormányhoz és arra kéri, hogy a zsidó vasutasok szombaton pihenőt tarthassanak. A kormány főtitkársága azt válaszolta, hogy mint eddig, ezután is a szolgálati érdekek tekintetbevétele mellett lehetővé teszi a zsidó vasutasok szombattartását.

A citrus-termelés fájának védelmét szolgáló vegyi anyagok, amelyek arra hivatottak, hogy a „Chrysomphalus aurantii” nevű betegség ellen megvédjék a citrus-fákat, évről-évre nagyobb mennyiségben kerül forgalomba, a bevetett terület arányában. 1934-ben a szükséglet 500 tonna volt, 25.000 font értékben. Régebben a kaliforniai Volk nevű anyagot használták, három évvel ezelőtt megkezdtek benn az országban a cikk gyártását. A Tapazol, Hadarol és Sprayol elnevezésű gyártmányok egyenértékűek a külföldiekkel és még olcsóbbak is. 1934-ben már fedezték a szükséglet 40 százalékát, a 60 százalékot pedig Kaliforniából hozták. A palesztinai gyárosok sajnálatos állapotot állapítottak meg, hogy a termelők előnyben részesítik a külföldről importált permetező anyagokat, bár a rechoboti gyártmányok minősége kiváló. A Tapazol Chemical Works áthelyezte üzemét Tel-Avivból Rison le Cionba, ahol 7 munkást foglalkoztat. A nyersanyagok mostanig Angliából és Belgiumból jöttek, megfelelő nagyobb vámmal sújtva. Ezeket a vámkokat most teljesen megszüntették, mivel a mezőgazdaságnak feltétlenül szüksége van rá.

A mezőgazdasági intézet előjelentése szerint a most induló szezonban 8.500.000 láda narancs és 1.500.000 grapefruit termésre van kilátás.

Egy nagy angol rizs-kereskedelmi cég „The Palestine Milling and Trading Company Ltd. név alatt új társaságot alapított 35.000 font alaptőkével. Az új társaság Haifában egy teljes modern rizshántolót létesített, amely a palesztinai és a Közel-Kelet szükségleteit fedezni fogja. Remélik, hogy az üzem, amelynek építését megkezdték, rövidesen piacra hozza gyártmányait.

World Transport Service
Albert Klein & Co.
 International
 Shipping & Forwarding
 Agency
EXPORT IMPORT
 Office Opposite
 Custom House Carmelite B'dg
HAIFA P. O. B. 43 (Palestine)
 Nemzetközi szállítási vállalat. Foglalkozik a szállítással minden ágazatával, Romániából és a világ minden részéből Palesztinába és onnan retour. — Mindennemű megbízásokat és felvilágosításokat vállal és elintézi. — Levelezés a világ bármely nyelvrén. — Képviselet minden romániai városban.

A legutóbbi héten újabb malária esetek fordultak elő Tel-Avivban. Főleg a város keleti részében és központjában voltak megbetegedések.

A Keren Kajemetnek július havában 3503 font volt a bevétele Palesztinában. 1934. októberről 1935. júliusig összesen 27.243 fontot adott az ország. A múlt évnek ugyancsak ebben az időszakában 17.740 font volt a bevétele, s így a többlet 9.503 font.

A jeruzsálemi városi tanácshoz javaslat érkezett, hogy Jeruzsálem külvárosát, Talpiot-ot vegyék ki a jeruzsálemi városi közigazgatás hatásköre alól és adjanak neki saját községi autonómiát. Elhatározták egy bizottság kiküldését, amelynek feladata lesz a Jeruzsálem és Talpiot közötti határok megállapítása.

A Moritz Schwartz vezetése alatt álló jiddis művész színház, amelynek tagjai ezidő szerint európai turnén vannak, londoni vendégszereplése után Palesztinába jön társulatával.

A Bagdad és Palesztina közötti telefonösszeköttetést létrehozták. A megnyitás hivatalos ünnepek keretében zajlott le, amelynek során Bagdad főpolgármestere üdvözölte Palesztina főpolgármesterét telefonon. Ez az első telefonösszeköttetés, amely átszeli a sivatagot és párhuzamosan megy az Irak Petroleum Company csatorna vonalával. A telefont rövidesen átadják az általános használatnak.

A jeruzsálemi főkonzult elmozdították állásából. Dr Heinrich Wolf jeruzsálemi német főkonzult felmentették állásából. A felmentésnek indoka: felesége zsidó származású. A Wolf házaspárt gyermekei, akik Németországban járnak iskolába, kizárattak onnan. Dr Wolf 1932-ben vette át a főkonzulátus vezetését és zsidó gazdasági körökkel jóviszonyt tartott fenn.

A kormány hivatalos nyomdát szereltet fel. A palesztinai nyomdászok és nyomdatulajdonosok között nagy gondot okoz, hogy rövidesen felszerelik és megindul a kormány hivatalos nyomdája. Eddig a palesztinai nyomdák egyik legjobb vevője és fogyasztója a kormány volt, s ettől mostantól kezdve elesnek a nyomdatulajdonosok. A gépek Angliából már meg is érkeztek és ez lesz a legmodernebb nyomdája Palesztinának. A gépek természetesen három hivatalos nyelven fognak dolgozni: héber, angol és arab nyelven. Amint a hírek mondják, a nyomda 80 munkást fog foglalkoztatni.

Nagy a munkahiány Palesztinában. Jeruzsálem. A Saron völgyében folyó mezőgazdasági telepek erősen érzik munkások hiányát. Ezért a munkáskolóniák haitai munkaközvetítő hivatala utasítást kapott, hogy minden egyes beérkező munkást kérjen fel arra, hogy munkavállalás céljából keresse azonnal fel a kolóniákat.

Emlékkünnepély az 1929. évi pogrom áldozatai sirjánál. Jeruzsálem. Az Olajhegyen levő temetőben emlékkünnepélyt tartottak az 1929. évi megmozdulás áldozatai sirjánál. Az ünnepség nagyon megható volt s több ezer ember vett részt. Aronsohn rabbi beszélt Mef-Britain-ból (Amerika) majd egy szemtanú, aki résztvett a harcokban. A temetőhöz vezető utat a csendőrség erősen megszállotta.

A német zsidóság újabb szenvedései

Hirek a Harmadik Birodalomból

Femetőgyalázások Németországban.

A német lapok közlik, hogy Detmoldban szentségtelen kezek a napokban a flur-strassei zsidó temetőben számos sírkövet összetörttek és feldöntöttek. A kis zsidó temető rettentően néz ki a vandál kezek pusztítása után. Leginkább nemrégiben állított sírköveket törték össze, mert a régebbiek erősebben vannak a talajba építve. Ugyancsak bárbar kezek törték össze a Friedrichstrassei zsinagóga berendezését, a tóraszekrényt és a padokat. Némelyik német lap megbotránkozik, hogy még a halottakat sem hagyják nyugton és a templomokat sem kímélik. A rendőrség keresi a tetteseket.

Bűn az önvédelem.

„Átlátszó zsidó manőver...” címen a mannheimi Hackenkreuzbanner cikket közli karlsruhei levelezőjétől, amelyben azt írja, hogy a birodalom minden részéből zsidó társaságok és magáncégek leveleket küldenek gyárosaiknak, amelyek így kezdődnek: „Ich muss Ihnen leider mitteilen, dass ich die am... ten fällige Rechnung nicht bezahlen kann, da vor meinem Geschäft nationalsozialistischen Posten stehen, die aufpassen, wer in meinem Geschäft kauft. Dadurch fehlen mir die Kassaeingänge, um meinen Verpflichtungen nachkommen zu können.” Ugyancsak azt is írja a lap, hogy a zsidó cégek olyan klauzulával adnak fel rendeléseket, hogy visszaléphetnek a kötött üzlettől, részben, vagy egészen, amennyiben olyan események adódnának, amelyek elhárítása nem áll módjában. A lap szerint ezekkel a levelekkel és klauzulákkal azt akarják elérni a zsidó cégek, hogy befolyásolják a német közvéleményt, az üzleti ügyeken keresztül, hogy ezzel enyhítsék a zsidóellenes megnyilvánulásokat. Ugyancsak közli ezeket a karlsruhei Führer című lap is.

A német nem akar találkozni mint vevő sem a zsidóval.

Braunschweig és Anhalt rohamosztag vezére Loeper, a következő felhívást bocsátotta ki: „A rohamosztagparancsnokság felszólítja a kereskedő világot, hogy táblákat helyezzen el kirakatában a következő szöveggel: — Zsidók megjelenése nem kívánatos! A párt-tagok felszólítanak, hogy lehetőleg olyan helyen vásároljanak, ahol ilyen szövegű tábla függ. Azok a kereskedők, akik nem tudnak lemondani zsidó vevőikről, ne lepődjenek meg, ha elkerülük üzleteiket az igazi nemzeti szocialisták, mert nem óhajtanak találkozni zsidókkal. Mi átengedjük a zsidó vevőket — a zsidóknak. A német csak német-érzelműnél vásárol.”

A danzigi zsidók tragédiája.

A danzigi zsidók elhatározták, — amint már közöltük — hogy az eddig beadott petíciókon kívül újakat is eljuttatnak a Népszövetséghez. Lester népszövetségi megbízott utján. Ezekben a petíciókban az újabb zsidó ellenes excessusokat fogják a népek parlamentje elé vinni. Ez az újabb petíció annak következménye, hogy a zsidóellenes tendencia még mindig növekedőben van. A korábban átadott petíciókat már felülvizsgálta egy jogügyi bizottság és tárgyalni is fogja a Népszövetség szeptemberi szessziója.

A kölni Verkehrsvereinban mostanig nem-árja kereskedők is tagok lehettek, mert abból indultak ki, hogy a város kereskedelmi forgalmából hasznuk van a zsidóknak is, így a terhekből is ki kell vegyék részüket. A Frankfurter Zeitung augusztus 13-iki számában közli, hogy a Verein elhatározta, hogy 102 zsidó tagot kizár, mert a nem-árja kereskedők is kaptak a Vereintől kis táblákat, amelyeket kifüggesztettek és ez megtévesztette a vevőközönséget, olyképpen, hogy nem tudták, hogy árja, vagy nem-árja céggel állanak szemben.

Coburg főpoigármestere hivatalos hirtetményt bocsátott ki, amelyben kijelenti, hogy elvárja a hivatalnokoktól, alkalmazottaktól és munkásoktól, valamint azok családjától, hogy zsidókkal semmiféle üzleti összeköttetésben nem állanak és társadalmilag sem érintkeznek velük. Ha valaki úgy érzi, hogy eme kívánságának eleget nem tehet, úgy attól elvárja, hogy a város szolgálatából kilép.

Hat hétre ítéltek egy ablakbetörő részeg árját.

A Berliner Tageblatt augusztus 22-i számában hozza a padeborni bíróság egy tárgyalását és az ítéletet, amelyet egy részeg ember ügyében hozott. Az illető berugott állapotban betörte három üzlet kirakatát. A bíróság ezért hat heti elzárásra ítélte az illetőt, azzal az indokolással, hogy mértékadó körök szerint az ilyen eljárás nem alkalmas arra, hogy a zsidó kérdést megoldja. Az ilyen eljárás csak ártalmára van a német faj tekintélyének.

Csendélet.

A Preussische Zeitung Königsbergből jelenti, hogy egy zsidót végigvezettek a városban ezzel a felirással: „En vagyok az a zsidó, aki Cranzban egy német leánnyal egy uszodában fürödtem”. A menetet kísérő hatalmas tömeg először kiáltásokkal gyalázta a szerencsétlent, majd amikor menekülni próbált, a néptársak néhány „erőteljes püfföléssel” hagyták helyben. Végül is védőörízetbe helyezték. A lap úgy véli, hogy a „szemtelen mispóche” tanulni fog ebből, nehogy egy szép napon „a fél hitközséget” kelljen így végigvezetni az uccákon.

Berlin Neuköllnben a Hermanplatzon július 3-án a tömeg addig tüntetett egy zsi-

dó patika előtt míg a hatóság kénytelen volt azt bezárni.

Berlin Tegelen a Tegelseeben fürdő zsidókat víz alá szorították és a strandról elkérgették...

„Deutscher Kaufmann.”

A Dél-Hannoveri kereskedelmi és Ipar-kamara közli, hogy üdvözölni kell ezt a mozgalmat, amely azt célozza, hogy minden egyes kereskedő „Deutscher Kaufmann” táblát tegyen ki üzlete elé, azonban előbb természetesen alaposan meg kell vizsgálni árja származását. Nem szabad azonban megengedni, hogy kikeresztelkedett nem árják kiirhassák, hogy „Christliche Spezialgeschäft”. Kívánatos volna, hogy a „vevők érdekében” ezeket a táblákat mielőbb elkészíthessék.

Ezt írja egy kereskedelmi és iparkamara! Kordokumentum!

A berlin orvosok faji rétegződése.

Az Aerzteblatt für Berlin augusztus 24-i száma a következőket közli:

„Fajok szerint a berlini orvosi kar a következőképpen alakul. Összesen 3868 orvos él Berlinben, ebből 61.8 százalék árja és 2393 tehát 38.2 százalék nem-árja. Az árja orvosok százalékaránya tehát 1934 júliustól 1935 júliusig 58.8 százalékról 61.8 százalékra emelkedett, míg a nem-árja orvosok száma 41.2 százalékról 38.2 százalékra esett. Ezek közül 377 orvos és orvosnő az árják közé lett felvéve, bár még nem igazolták árja származásukat. Ezek újabb bevándoroltak. A nem-árják közül 162 orvos távozott és 56 jött hozzá. A legutóbbi évben tehát még mindig 56 zsidó orvos jött Berlinbe, amely 2.3 százaléka az összes berlini zsidó orvosok számának. Kívánatos — írja a lap — hogy ez a berlini lakosság egészségügye szempontjából nem szükségeselt zsidó orvos bevándorlás megszűnjék s erről hivatása gondoskodni a pártnak és a kormányzat illetékes faktorainak.

A palesztinai német zsidók memoranduma a luzern kongresszushoz

A „Hitachdut Olej Germania” politikai bizottsága memorandumot küldött a kongresszus tagjaihoz, amelyben rámutatnak annak szükségességére, hogy a németországi zsidók kivándorlására különösképpen figyelemmel legyenek. A memorandum rámutat arra, hogy tévedés azt hinni, hogy a kivándorlási folyamat az eddigi mértékben folytatódhat Palesztina felé, anélkül, hogy a cionista szervezet bele ne avatkozna. A németországi zsidókérdés, annak súlyossága miatt, össze sem hasonlítható más országok zsidóságának helyzetével. A memorandum rámutat arra, hogy az utóbbi idők devizapolitikai nehézségei erősen megnehezítették az állítást is, azt a feladatot rójják a cionista világszervezetre, hogy a nincstelen német zsidók részére nagyobb mennyiségű certifikátot bocsátassanak rendelkezésre, hogy az erre alkalmas egyének kijussanak és az országépítésben résztvegyenek, amellett, hogy távozásukkal könnyebbé válik a német zsidók helyzete is. Az eddigi kivándorlással még koránsem szűnt meg annak szükségessége, hogy a kérdést az eddigi intenzitással vitassák meg, mert a németországi zsidók helyzete nem hogy javult, hanem ellenkezőleg, csak romlott az utóbbi évek folyamán. Ezért

feltétlenül szükséges, hogy a londoni és jeruzsálemi executive, úgy mint eddig külön megbízottakat hatalmazzon meg arra a célra, hogy az emigrációt irányítsák. A feladat főképpen abból állana, hogy egy egészen nagyszabású és szisztematikus immigrációs-tervet dolgozzon ki és az ehhez szükséges politikai és gazdasági előfeltételeket kiépítse.

A merkez közölte egyidejűleg a palesztinai executívával, hogy miképpen gondolja keresztülvinni ezt a tervet. A kongresszus meg kell adja az újonnan megválasztott executívának a direktívákat, amelyek alapján a további munkát folytathatják. Természetesen ennek a külön keresztülvitellel megbízott szervek, megfelelő büdzsé álljon rendelkezésére, hogy produktívan tudjon dolgozni. Végül megemlíti a memorandum, hogy ez a beadvány nem egy cionista frakciónak a munkája, hanem egyöntetű véleménye a Németországból származó cionistáknak, akik Palesztinában élnek már, akik meggyőződésel vallják, hogy a terv keresztülvitele nagyban könnyítene a németországi zsidókérdés megoldásán és a Palesztina építést is jótékonyan befolyásolná.

Iparunk és kereskedelmünk hü tükre lesz az oradeai Kereskedelmi Csarnok

őszi kiállítása és mintavására

szeptember 14 22-ig. 50 százalékos vasuti kedvezmény az ország bármely állomásáról és lényeges kedvezmény az autóbuszokon

Iskolacipők tartós minőségben **olcsón** RÓTH c'póáruházban Str. Nic Iorga 3 Sportcipők, tornacipők nagy választékban. — Telefon 4.06.

Hétről-hétre

München. Az Aischacher Kurier két íróját letartóztatták, mert a lapban egy olyan ismeretlen jelent meg, ami hazaáruló módon a zsidók iránt szimpátiát ébreszt-hetett az olvasóban.

Berlin. A „Goslarsches Zeitung“ írja: Nienburg a. d. Saaleban a községi tanács átírt a rendőrséghez, amelyben azt kéri, hogy az Adolf Mayer-uccát az otllakók kívánságára hívják ezentul Markgraf Gero uccának. Anhalt alapítója után és a zsidó temetőt teleptették ki helyéről, mert a közelben lakók nem szeretik nézni, amint a zsidók gyermekeiket éjnek idején temetgetik(?) A temető közelében levő házak pedig a temetői nedvesség miatt szenvednek.

New-York. Az itteni zsidó körökben egyes érzelmeikkel vették tudomásul, hogy újabban a jiddis írók műveiket angol nyelven adják ki. Így az „Uj Betlehem“ Thlusi tól „Zsidók Palesztinában“ A. Rewutzkától, S. Weinsertől költemények, B. Bernhard drámája, A. Nissenson, J. Opatosus művei is. Az íróknak az angol felé való orientálódása a nagyobb példányszám elhelyezésének lehetőségében rejlik.

Páris. Az ismert zsidó művész, Marc Katz elhatározta, hogy párisi és palesztinai munkáiból október havában kiállítást rendez a Skimatny galériában, Jeruzsálemben.

Zürich. Dissengof, Tel-Aviv városának ismert polgármestere, aki a luzerni kongresszusra jött Európába, újból súlyosan megbetegedett. Zondek professzort konziliumra hívták Zürichbe ahova meg is érkezett.

Szófia. A bulgár főkonzul, Mussa Chelouche jelenleg Szófiában időzik és megállapodást létesített a bulgár kormánnyal, hogy a bulgáriai zsidók kivándorlása esetében engedélyezze azt, hogy vagyonukat áruban vihessék ki. Főleg cukor kivételéről van szó. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet

KÖNIG

a napokban jelenik meg. Egyidejűleg tárgyalások folynak, hogy leszállítsák a palesztinai narancsok behozatali vámját Bulgáriába és a kontingenset is megfelelően felelelik.

Róma. Mussolini miniszterelnök Guido Segre dr-t, aki ismert vezetőségi tagja Turin zsidóságának, a legfőbb szénbehozatali bizottság tagjává nevezte ki.

Brüsszel. Az újonnan alakult munkanélküliség enyhítésére alakult bizottságba a kormány kinevezte Max Gottschalkot, aki ismert gazdasági szaktekinetly. A kinevezés a belgiumi zsidóság körében nagy meglepetést keltett.

Sydney. Ausztrália angol főkormányzója, Sir Isaac Isaacs most ünnepelte 80. születésnapját. Ez alkalomból a lakosság minden részéből elhalmozták szerencsekívánatokkal. Philipp Collier, Nyugat Ausztrália miniszterelnöke nyilatkozott: Kívánatos volna, ha Hitler Németországa tudomást szerezne arról, hogy mennyire tisztelik és nagyrabecsülik a zsidó főkormányzót az itt élő fajok és vallások. Érdekes megemlíteni, hogy Sir Isaac ortodox és vallását 11-ven tartó zsidó.

Weimaranban szegényoszlopot állítottak fel, amely előtt Schöler SA vezér felolvasta mind azok neveit, akik zsidóknál vásárolnak. Ezek nevei egy listán kifüggesztettek a szegényoszlopon.

Meghalt Selzer József Jeruzsálemben

Megdöböntő hír jött az épülő országból. Hirtelen meghalt ott, az ősi földön, a történelmi levegőjű örök-zsidó városban, Jeruzsálemben Selzer József 51 éves korában. Aki egyéniségét, tehetségét, zsidóság iránti szeretetét és Cion iránti emberfeletti imádatát ismérte, annak összefacsarodó szíve a haláleset hallatára. Selzer József 12 évvel ezelőtt ment ki Oradeáról, hogy letelepedjék az ősi földön. Olyan izzó Cion-szeretetét észlelni senkinél sem lehetett, mint nála. Rajongott a Szentföldért és amint mondotta, még látogatóba sem megy ki más országba. Egy pillanatra sem hagyta el Erec Jiszraelt és minden erejével, energiájával résztvett az új ország felépítésében.

Az elsők között volt Erdélyben, aki megindította a cionista-mizrachista szervezkedést, az első elnöke volt a Mizrachinak és az elsők között volt, aki még a Jisuv-Erec-Jiszroelt is kezdeményezte, amelyben számos erdélyi rabbitekintély is résztvett annak idején.

Selzer József igazi uttörő volt, lelkes, derék, vallásos zsidó ember, akinek korai és váratlan halála mindenütt megdöbbenést keltett, ahol őt és tevékenységét ismerték. Halála nagy veszteség nemcsak családjának, hanem az egész zsidóság számára. Ha ilyen sok zsidó volna, mint amilyen Selzer József volt, akkor a zsidók országa máris régen állana és virulna.

A „Népünk“ különös szeretettel és kegyelettel gondol a megboldogultra, aki éveken át hosszú és részletes tudósításokban számolt be a palesztinai eseményekről. Lapunk lelkes híve volt és emléke kitrülhetetlenül belevésődött szívünkbe. Legyen emléke örökké áldott és mintaképe a lelkes, derék cionista zsidónak.

Még megadatott neki az a kegy, hogy két héttel halála előtt férjhez adta leányát és utána jött a kifürkészhetetlen Sors és örökre elragadta őt körünkől. Salom laaforaj, jechi zichraj boruch! Béke hámvaira és legyen emléke áldott!

Keziyü Fátýol Női kalap Ernyő Ridikül

Fried József volt salontai főrabbi halála. Néhány nappal ezelőtt hunyt el patriárhális korban Fried József nyugalmazott főrabbi, aki 47 éven át volt lekipásztora Salonta zsidóságának. E hosszú évtizedek alatt generációkat nevelt — és temetett el, hívei szerették és becsülték derűs életfilozófiáját és léletszeretét. Az utóbbi években Oradeán élt, gyermekei körében és vallásos visszavonultságban töltötte napjait, míg most 81 esztendőskorában csendben eltávozott szeretettel köréből. Temetése nagy részvét mellett folyt le. A gyászháznát Fuchs Benjámín főrabbi tartott szívbemarkoló heszpedet, míg a temetőben dr. Nébel Ábrahám salontai főrabbi és dr. Engel Hermann salontai hitk. elnök bucsuztatták nagy halottjukat. Gyászolják gyermekei Faragó Miksa a Bitumen gyár igazgatója, dr. Faragó Viktor ügyvéd és vejei Hartmann Sándor bőrdygyáros és Schwartz Márton.

Eljegyzés. Rózsa Mór nagyiparos leányát Edithet (Cui) eljegyezte Niszel Mátyás kereskedő (Oradea).

Zsidó humor

GOTT IST GROSS.

A napokban elhunyt Fried salontai nyugalmazott főrabbirol beszélnek családtagjai:

Halála előtt két nappal elhivatták hozzá Oradea egyik régi kiváló orvosát, dr. Grósz Samut. Az orvos látta már, hogy a 81 éves rabbi napjai megvannak számlálva de mint jó orvoshoz illik vigasztalta, hogy ne féljen, fel fog bizonyára gyógyulni.

A halálát érző ember keserű rezignációval mondotta:

— Gott ist gross, aber Grosz is kein Gott., elmosolyodott és sorsa beteljesülésének tudatában vivta tovább harcát a halállal.

KÉT CSODA.

Ugyancsak róla beszéltek. Logy egyszer elment egy csoda-rebbhez valami tanácsot kérni. Amikor elakart menni, valami kis pénzt akart adni a rebbnek, de az rebb akarta elfogadni, mivel a megboldogult Fried főrabbi a következőket mondotta:

— Most két csoda történt itt..

— Hogy hogy?..

— Egy rabbi adni akar pénzt — egy rebbe pedig nem fogad el pénzt.. ez két csoda..

A ZSIDÓ SORS.

A Tórában „Mátajs“ és „Mászé“ zsidórák egymást követik sőt némelykor mindkettő ugyanazon a heten lesz felolvasva.

Ezt a zsidó sorsral hozzák közösségbe, mivel először „Mátajs“ szal (bóttal) kezdődik a zsidó üldözés és ezt követi a „Mászé“ (kivonulás), a zsidó tömeg menekülése.

SZEGÉNY EMBER BROCHEJA.

Egy szegény ember erőszakkal úgy akarta megnősíteni fiát, hogy gazdag leányt vigyen a házba. Már pedig, ha egy szegény ember szegény fia gazdagon akar nőszülni, akkor a menyasszony csak nagyon csunya lehet. Nem tudta ezt a vőlegény, aki csak a chüpe alatt, amikor a bort itta a menyasszony és fellibbent a fátyol, látta meg jóvendőbelijét, mire ijedtében egy áldást mondott.

„Sekajchaj ügviroszaj molé ajlom“.. mondotta a menyasszony szokásos broché-t a vőlegény.

Micsoda ördög bujt beléd, hogy ezt az áldást mondd — mondotta ijedten az apa.

— Mit tehettem volna egyebet, amikor megláttam a menyasszonyom arcát, azt hittem, hogy a mennykő csapott belém..

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 7.

איט' ארמונדאקס איז' סהלה סראלי

No. 227—1935

ויד סארע ער (סראלי) ארטה איז' סולמוס
לעמיערע. סהן פיר זאפארט אין שויב ויש
וועלעכער פאן א אנארקאנטע ארטה רבנים
סבלות בעזעט. אונר צוגלייד ערשטסלאסטיגער
בעל הפילה איט. רעפערטאנטע וואללען
אירע אפערטע אן אביאן אדרעס איין זענדען.
שפעטן ווערדען נור דעזאכעסטרט פערטיגט
ס שוועטס תרציה לפי סראלי יצו

היט יודאמא
נאט

שבת וויינבערגער
פרעזע